

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»
 Директор інституту

_____ **Олег ШЕРЕМЕТ**
 (підпис) (ім'я та прізвище)

« ____ » _____ 2022 р.

«До захисту допущено»
 Завідувач кафедри

_____ **Лада ШІРІНЯН**
 (підпис) (ім'я та прізвище)

« ____ » _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: **Формування та використання фінансових ресурсів підприємства**

Виконав: здобувач 3 курсу, групи 4ск

_____ **Матвійчук Надія Ігорівна**
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник: Чернелевська Олена Леонідівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент Юлія Темчишина

(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Я, як здобувачка Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавала і не одержувала незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка _____
(підпис)

Київ – 2022р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) навчально-науковий інститут економіки і управління
 Кафедра фінансів
 Освітній ступінь бакалавр
 Спеціальність 072 «фінанси, банківська справа та страхування»
 (шифр і назва)
 Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
 (назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

« » 20 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Матвійчук Надія Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Формування та використання фінансових ресурсів підприємства
керівник проекту (роботи) Чернелевська О.Л., к. е. н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «26» жовтня 2021 р. № 841-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 28 січня 2022 р.

3. Вихідні дані до роботи

підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, фінансова звітність підприємства, статистичні данні

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства

Розділ 2. Аналіз формування та використання фінансових ресурсів підприємства ТОВ «ІНВЕТ УА»

Розділ 3. Основні напрями вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємства

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) табл. 1.

Фінансові ресурси підприємства, табл. 2. Аналіз складу та структури майна ТОВ

«Інвет УА», тис. грн, табл. 3. Аналіз показників майнового стану ТОВ «Інвет УА»,

табл.4. Аналіз складу та структури пасивів ТОВ «Інвет УА» тис. грн., табл.5.

Динаміка доходів ТОВ «Інвет УА» тис. грн., табл.6. Динаміка витрат ТОВ «Інвет

УА» тис. грн, табл. 7. Аналіз відносних показників ділової активності, табл. 8.

Аналіз відносних показників ліквідності ТОВ «Інвет УА», табл. 9. Аналіз відносних показників ділової активності та рентабельності, табл.10. Умови надання стандартного виду корпоративного депозиту у банках, табл. 11. Дохід від вкладання коштів на депозити, табл. 12. Оцінка фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» за критеріями.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Чернелєвська О.Л.		
II	Чернелєвська О.Л.		
III	Чернелєвська О.Л.		

7. Дата видачі завдання 26 жовтня 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Срок виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	до 15.10.2021	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 09.11.2021	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 30.11.2021	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 21.12.2021	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 29.12.2021	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	20.01.2022	
7	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	28.01.2022	
8	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	01.02.2022	

Здобувач

Матвійчук Н.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Чернелєвська О.Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Матвійчук Н. І «Формування та використання фінансових ресурсів підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2022.

Кваліфікаційна робота присвячена питанням формування та використання фінансових ресурсів підприємств.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито сутність фінансових ресурсів підприємства, їх види, джерела формування та напрями використання фінансів на підприємстві.

Другий розділ присвячено аналізу формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Інвет УА».

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

***Ключові слова:** фінансові ресурси, підприємство, фінансовий стан, ліквідність, оборотність, дохід, витрати, прибуток, ефективність.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Економічна сутність фінансових ресурсів підприємства та їх види.....	7
1.2. Джерела формування та механізми використання фінансових ресурсів підприємства.....	13
1.3. Напрями використання фінансових ресурсів підприємства.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ІНВЕТ УА».....	33
2.1. Фінансово - економічна характеристика ТОВ «Інвет УА».....	33
2.2. Оцінка складу фінансових ресурсів підприємства.....	36
2.3. Аналіз ефективності використання ресурсів на підприємстві.....	44
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	52
3.1. Заходи щодо вдосконалення формування фінансових ресурсів на підприємстві.....	52
3.2. Підходи до оптимізації структури джерел фінансових ресурсів підприємства.....	60
3.3. Способи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Інвет УА».....	65
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Функціонування підприємства в умовах ринкової економіки нерозривно пов'язане з фінансовими відносинами, які ними контролюються, і від володіння якими очікуються майбутні економічні вигоди матеріальними носіями яких є фінансові ресурси. Конкуренція вимагає від суб'єктів господарювання постійного пошуку шляхів підвищення ефективності діяльності. Раціональне формування та використання фінансових ресурсів є головним фактором, що впливає на успішне функціонування підприємства. Тому в сучасних умовах ведення бізнесу, ефективне використання фінансових ресурсів є надзвичайно важливим та актуальним питанням підприємницької діяльності.

Теоретичні та прикладні аспекти проблеми управління фінансовими ресурсами підприємств розглянуто в низці праць вітчизняних вчених, серед яких варто відзначити І. Алексєєва, Н. Бицьку, О. Бровкову, О. Василика, А. Гальчинського, В. Геєця, М. Денисенка, О. Зарубу, О. Захарчука, А. Калинину, Н. Костіну, А. Мороза, А. Пересаду, В. Пелішенка, М. Савлука.

Для вирішення поставлених завдань у процесі дослідження використано такі методи: порівняльного аналізу – для розкриття економічної сутності фінансових ресурсів; логічної аргументації – при обґрунтуванні шляхів удосконалення процесу управління фінансовими ресурсами ТОВ «Інвет УА».

Інформаційною основою дипломної роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, закони України, нормативно-правові акти державних органів України, статистичні матеріали Державного комітету статистики, звітні дані балансу, звіт про фінансові результати ТОВ «Інвет УА».

Метою кваліфікаційної роботи є формування теоретичних аспектів та розробка рекомендацій щодо напрямків підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- розкрити економічну сутність фінансових ресурсів підприємства та їх види;
- визначити джерела формування фінансових ресурсів підприємства;

- висвітлити напрями використання фінансових ресурсів підприємства;
- надати фінансово - економічну характеристику ТОВ «Інвет УА»;
- оцінити склад фінансових ресурсів підприємства;
- проаналізувати ефективність використання фінансових ресурсів на підприємстві;
- розглянути заходи щодо вдосконалення формування фінансових ресурсів на підприємстві;
- висвітлити підходи до оптимізації структури джерел фінансових ресурсів підприємства;
- запропонувати способи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства ТОВ «Інвет УА».

Об'єктом дослідження є формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Предмет дослідження є сукупність економічних відносин, пов'язаних з формуванням і використанням фінансових ресурсів підприємства.

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи були використані методи аналізу і синтезу, метод горизонтального і вертикального аналізу, метод економіко-математичного моделювання, метод логічного узагальнення та порівняння.

Інформаційною базою для кваліфікаційної роботи є наукові статті, підручники, законодавчі акти, фінансова звітність підприємства ТОВ «Інвет УА», Інтернет-ресурси

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці та обґрунтуванні заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Інвет УА».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансових ресурсів, їх сутність та види

Для здійснення господарської діяльності, отримання продукції, доходів і накопичень підприємства використовують окремі види ресурсів: матеріальні, трудові, фінансові, та грошові кошти. Матеріальні ресурси складають основу процесу виробництва. Їх формування здійснюється, за рахунок різних джерел фінансових ресурсів: власних активів підприємства, позичених та залучених.

Власні кошти – це кошти підприємств, які постійно знаходяться в їхньому обігу й строк користування якими не встановлений. Формуються вони за рахунок капіталу, тобто частини капіталу в активах підприємства, яка залишається після вирахування його зобов'язань [1, с. 428].

Позичені кошти – це кошти, які отримує підприємство на визначений термін, за плату і на умовах повернення. Формуються вони в основному за рахунок довгострокових та короткострокових кредитів банку.

Залучені кошти – це кошти, які не належать підприємствам, але внаслідок діючої системи розрахунків постійно знаходяться в обігу. Формуються вони за рахунок усіх видів кредиторської заборгованості. Усі види перерахованих вище джерел беруть участь у формуванні активів підприємства, так і в здійсненні його виробничо-фінансової діяльності з метою отримання відповідного доходу, прибутку [2, с. 416].

Рис. 1.1. Фінансові ресурси [3, с 552].

Отже, фінансові ресурси підприємств – це власний, позичений та залучений грошовий капітал, який використовується підприємствами для формування своїх активів та здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання відповідного доходу, прибутку.

Усі види перелічених вище джерел беруть участь як у формуванні активів підприємства, так і в здійсненні його виробничо-господарської діяльності з метою одержання відповідного в прибуток фінансових ресурсів.

Під фінансовими ресурсами слід розуміти загальну суму власного, позиченого й залученого капіталу, що використовується підприємствами для формування своїх активів.

Розрізняють такі основні складові фінансових ресурсів підприємства:

- прибуток;
- амортизаційні відрахування;
- обігові кошти;
- бюджетні асигнування;
- надходження з цільових фондів;
- надходження з централізованих корпоративних фондів;
- кредити.

Коротко охарактеризуємо ці види фінансових ресурсів і джерела їх формування.

Прибуток – це грошовий вираз фінансових ресурсів, що створюються підприємствами будь-якої форми власності та належить їм після розподілу доходів від господарської діяльності. Прибуток – це найголовніша фінансова категорія на рівні підприємницьких структур, яка відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і в кінцевому рахунку свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості. Одночасно прибуток впливає на зміцнення комерційного розрахунку, інтенсифікацію виробництва при будь-якій формі власності. Прибуток також є не лише джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємств, а й джерелом формування бюджетних ресурсів держави.

Амортизаційні відрахування – це вид цільових фінансових ресурсів, які відображають перенесення на готову продукцію частини вартості використаних основних засобів і є фінансовими ресурсами підприємства для їх відтворення [4, с 176].

Обігові кошти – це частина фінансових ресурсів підприємства, що постійно перебувають в господарському обороті. До них належать кошти та їх еквіваленти (короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції), не обмежені у використанні, а також інші активи підприємства (сировина, матеріали, готова продукція і т. п.), які призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Бюджетні асигнування завжди мають суворо визначений порядок використання й можуть надаватися підприємству у формі:

- бюджетних інвестицій – виділення коштів у вигляді капітальних вкладень на розвиток виробництва в пріоритетних напрямках, які впливають на ефективність економіки країни загалом;
- бюджетних кредитів – надаються підприємствам державного сектора економіки на тимчасові потреби в разі фінансових ускладнень. Вони здійснюються, на поворотній основі під затверджені проекти використання

коштів; можуть бути безпроцентними або з невисокою процентною ставкою;

- державних дотацій – виділення коштів на відшкодування збитків підприємств, коли збитковість є наслідком ринкової кон'юнктури або політики держави;
- державних субсидій – виділення коштів із бюджету суб'єктам підприємницької діяльності на вирішення конкретних завдань у межах спеціальних державних програм розвитку.

Надходження з централізованих корпоративних фондів характеризують внутрішньокорпоративний перерозподіл фінансових ресурсів за принципом сальдо взаємовідносин.

Кредити – фінансові ресурси, які тимчасово надані в користування та розпорядження підприємства для покриття тимчасових і сезонних потреб виробництва [5, с 404].

Кредит існує в двох формах:

- комерційний (товарний) кредит – це придбання товарів або послуг із відстрочкою платежу;
- банківський кредит – позичка від банку або інших установ у грошовій формі під певний відсоток.

Склад фінансових ресурсів, їх обсяги залежать від виду й розміру підприємства, виду його діяльності, обсягів виробництва. Чим більший обсяг виробництва і вища ефективність роботи підприємства, тим більшим є обсяг власних фінансових ресурсів, та навпаки.

Фінансові ресурси підприємства класифікуються наступним чином [6, с 291] :

1) за видами господарської діяльності:

- операційні;
- інвестиційні;
- фінансові;

2) за кругообігом:

- початкові;

- функціонуючі;
- прирощені;
- 3) за об'єктом інвестування:
 - у реальні інвестиційні об'єкти;
 - у фінансові інструменти;
- 4) за організаційно-правовою формою:
 - акціонерні;
 - пайові;
 - індивідуальні;
- 5) за матеріально-речовою структурою:
 - матеріалізовані;
 - обігові кошти;
- 6) за правом власності:
 - власні;
 - позичені;
 - надані;
- 7) за джерелами формування:
 - зовнішні;
 - внутрішні;
- 8) за призначенням:
 - для виконання фінансових зобов'язань;
 - для забезпечення розширеного відтворення;
 - для забезпечення господарських та інших соціальних потреб;
- 9) за характером участі у господарському процесі:
 - активні;
 - пасивні;
- 10) за видами сформованих активів:
 - необоротні активи;
 - оборотні активи;
 - витрати майбутніх періодів;
- 11) за джерелами покриття активів:

- власний капітал;
- поточні зобов'язання;
- забезпечення наступних витрат і платежів;
- довгострокові зобов'язання;
- доходи майбутніх періодів;

12) за ступенем ліквідності активів:

- найбільш ліквідні;
- швидкоореалізовувані;
- повільноореалізовувані;
- важкоореалізовувані;

13) за терміном погашення зобов'язань:

- найтерміновіші зобов'язання;
- короткострокові пасиви;
- довгострокові пасиви;
- постійні пасиви

Наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів та їх ефективне використання визначають задовільний фінансовий стан підприємства: платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність і рентабельність. З огляду на це, завданням підприємств є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів, і найкращого їх використання з метою підвищення ефективності роботи підприємства.

Отже, фінансові ресурси підприємства – це грошові доходи і нагромадження, які формує підприємство у процесі своєї господарської діяльності за рахунок власних, позикових і залучених джерел, і використовує для формування активів підприємства, грошових резервів, виконання фінансових зобов'язань, стимулювання працівників, а також для виконання інших завдань з метою забезпечення ефективного розвитку підприємства. Запропоновані класифікації фінансових ресурсів підприємства дозволяють вибрати правильне співвідношення між власними і позиковими ресурсами, яке сприятиме зміцненню фінансового стану підприємства, а також створить дієвий механізм управління.

1.2. Джерела формування та механізми використання фінансових ресурсів підприємства

Виробнича і фінансова діяльність підприємств починається з формування фінансових ресурсів. Вони створюють передумови для стабільного процесу виробництва, його постійного зростання, а також визначають конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Функціонування ринкової економіки в Україні можливе за умов зростання ефективності використання фінансових ресурсів. Для забезпечення ефективного управління цим процесом на підприємствах має бути розроблена спеціальна фінансова політика, яка направляється на залучення фінансових ресурсів із різних джерел для його потреб у майбутньому.

Ресурси підприємств є необхідною умовою їх функціонування та здійснення процесу розширеного відтворення у всіх формах та на всіх стадіях. Головною проблемою для підприємства є постійна недостатність власних фінансових ресурсів.

Формування фінансових ресурсів підприємства – це складний процес, який орієнтується на максимальну взаємодію із зовнішнім середовищем і з забезпеченням високої якості їх використання.

На формування фінансових ресурсів підприємства впливають різні чинники, які у відношенні до підприємств поділяють на внутрішні та зовнішні чинники. Внутрішні чинники – це несистематичні чинники, які пов'язані безпосередньо з діяльністю окремого підприємства. Зовнішні чинники – це систематичні, що не пов'язані безпосередньо з діяльністю підприємства, але впливають на неї.

До внутрішніх чинників належать [7, с 98]:

- уточнення фінансових завдань;
- якісне управління фінансовими ресурсами;
- оптимізація партій продукції з метою мінімізації запасів та відповідних витрат;
- розробка оптимальної структури виробництва з метою забезпечення

найбільшої віддачі обладнання, зниження впливу сезонності виробництва шляхом випуску альтернативних видів продукції;

- налагодження роботи з посередниками та забезпечення взаємозв'язку збутової стратегії з виробничою;
- вибір сегментів ринку згідно виробничих можливостей;
- уточнення критеріїв цінової політики, позиціонування продукції в проміжку «ціна – якість»;
- аналіз ринку продукції;
- якість фінансового, управлінського та податкового обліку;
- розробка планів роботи з контрагентами та її погодження з фінансовим планом підприємства;
- планування маркетингової діяльності;
- аналіз цін конкурентів та пошук шляхів їх зниження;
- аналіз структури витрат підприємства та шляхи її оптимізації;
- оцінка ефективності функціонування виробництва та узгодження його із фінансовим планом підприємства;
- характеристика персоналу згідно організаційної структури та фінансового плану підприємства.

До зовнішніх чинників відносяться: інфляція, зменшення або зростання цін на ресурси та розвиток фінансового ринку, стан розвитку фінансового ринку та стан економіки в цілому. Усі ці чинники мають вплив на формування фінансових ресурсів підприємства через регулювання структури та потужності різноманітних фінансових джерел. Забезпечення підприємства достатнім обсягом фінансових ресурсів, підвищення ринкової вартості та максимізація прибутку є основним завданням управління фінансовими ресурсами.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та залучені кошти. При залученні фінансових ресурсів можна використати такі стратегії, які мають внутрішню та зовнішню орієнтації:

1. Використання власних коштів для розширення ринкової частки. Така стратегія застосовується до широко- та вузькоспеціалізованих підприємств, які працюють на нестабільних ринках. Але ця стратегія є малоприбутковою.

2. Об'єднання фінансових ресурсів великих та середніх підприємств для втілення ідей з захоплення нових ринків.

3. Використання усіх доступних джерел фінансування (позики, випуск акцій тощо) за для формування та реалізації перспективних інноваційних програм середніх та малих підприємств різних галузей. Стратегія є ризиковою, але високоприбутковою.

4. Залучення допоміжних коштів великих фірм – споживачів продукції в рамках співпраці з ними.

5. Перехресне фінансування (підрозділи, у яких акумулюються фінансові кошти, розподіляють їх з тими, у кого їх не вистачає).

Зовнішня орієнтація опирається на позикові кошти (облігаційні позики та банківські кредити), а внутрішня орієнтація – на власні (статутний капітал та прибуток).

Стратегія фінансування визначає:

- 1) оптимальне співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел залучення фінансових коштів;
- 2) ціну, яку підприємство може заплатити за ці кошти;
- 3) пропорції розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів між підрозділами підприємств.

Формування з різних джерел фінансових ресурсів дає можливість підприємству вчасно інвестувати кошти у нове виробництво, забезпечувати розширення й технічне переозброєння діючих основних засобів, фінансувати наукові дослідження, розробки та їх впровадження та ін.

У ході формування фінансових ресурсів підприємств велику роль відіграє їх збалансованість і визначення оптимальної структури їхніх джерел. Застосування методів структури фінансових ресурсів у вчених відрізняються. Найбільш конкретніше ця проблема розглянута у дослідженнях Бланка І. О., який виокремлює такі критерії оптимізації:

- 1) критерій максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності власного капіталу. Метод ґрунтується на різних варіантах розрахунків рівня фінансової рентабельності при різній структурі ресурсів. Така структура

виражається через такий показник, як ефект фінансового левириджу. Суть показника полягає у тому, що підвищення частки залученого капіталу призводить до зростання рентабельності власного капіталу. При цьому позитивний ефект буде лиш тоді, коли різниця між валовим прибутком та середнім розміром відсотка за кредит буде позитивним значенням;

2) критерій мінімізації вартості структури фінансових ресурсів. Цей критерій ґрунтується на попередній оцінці власного та залученого капіталу за різних умов їх формування, обслуговування та здійснення різних варіантів розрахунку середньозваженої вартості капіталу;

3) критерій мінімізації рівня фінансових ризиків. Цей підхід пов'язаний з процесом вибору джерел фінансування різних складових активів підприємства.

При оцінці вартості окремих джерел фінансування є недоліки, через які не можна прийняти найкраще рішення навіть при використанні оптимальної структури. Найбільші з них такі [8, с 271]:

- в більшості звертається увага тільки на плату за користування позиковими коштами без урахування додаткових витрат, не беручи до уваги те, що їх розмір може бути досить великим;
- не звертається увага на фактор часу, який при довгостроковому фінансуванні впливає на вартість залучених коштів та платежів за користування ними і повернення боргу;
- критерій оптимізації не завжди є обґрунтованим;
- економіко-математичні моделі не враховують дуже важливих обмежень пов'язаних із забезпеченням фінансової стійкості та платоспроможності підприємств.

Ці недоліки впливають і на короткострокове фінансування і вони займають вагому часту при виборі варіанту фінансового забезпечення на тривалу перспективу.

Аналіз формування фінансових ресурсів підприємства має здійснюватися за такою послідовністю: [9, с 29]

1. На першому етапі аналізуються джерела формування капіталу: оцінка структури джерел фінансових ресурсів у цілому, аналіз джерел власних та

позикових коштів, аналіз кредиторської заборгованості.

2. На другому етапі проводиться аналіз активів підприємства: аналіз складу і структури капіталу, аналіз оборотного капіталу та дебіторської заборгованості.

3. На третьому етапі проводиться аналіз ліквідності балансу підприємства, який передбачає певну перебудову активів за ознакою ліквідності і пасивів та ознакою терміновості їх погашення. Головною метою цього етапу є перевірка балансу надходження і витрачання фінансових ресурсів підприємства, тобто його здатність за певний період часу розраховуватись за своїми зобов'язаннями власним майном.

4. На четвертому, проводиться порівняння фінансових показників одного підприємства з іншими або за різні звітні періоди, таким чином розраховується узагальнюючий рейтинговий показник.

Для аналізу формування фінансових ресурсів підприємства перші 2 етапи є обов'язковими.

Виручка – це ще не прибуток, але джерело відшкодування витрачених на виробництво продукції ресурсів та формування грошових фондів і фінансових резервів підприємства. В результаті використання виручки з неї виділяються якісно різні складові частини створеної вартості. Насамперед це пов'язано з формуванням амортизаційного фонду, що утворюється у вигляді амортизаційних відрахувань після того, як знос основних виробничих фондів і нематеріальних активів прийме грошову форму. Обов'язковою умовою утворення амортизаційного фонду є продаж зроблених товарів споживачу і надходження виручки. Оскільки матеріальну основу утворюваного товару складають сировина, матеріали, покупні комплектуючі вироби і напівфабрикати, їхня вартість поряд з іншими матеріальними витратами: зносом основних виробничих фондів, заробітною платою робітників складають витрати підприємства по виробництву продукції, що приймають форму собівартості.

Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства – це багатоцільове джерело фінансування його потреб, але основні напрямки її використання можна визначити як нагромадження і споживання. Пропорції розподілу прибутку на нагромадження і споживання визначають перспективи

розвитку підприємства.

Прибуток від реалізації продукції – це різниця між виручкою від реалізації продукції без податку на додану вартість, акцизів, експортних тарифів і витратами на виробництво і реалізацію, включених у собівартість продукції.

Метод визначення виручки від реалізації продукції визначається підприємством на довгостроковий період виходячи з умов господарювання і укладених договорів. В галузях товарного обігу (торгівля, громадське харчування, заготівля) замість категорії «виручка від реалізації продукції» використовується категорія «товарооборот»

Залишкова вартість – це балансова вартість за мінусом зносу [10, с 578]. Доходи від позареалізаційних операцій включають: доходи, отримані від дольової участі в діяльності інших господарюючих суб'єктів, дивіденди по акціям, доходи по облігаціям і іншим цінним паперам, що належать господарюючому суб'єкту; доходи від здачі майна в оренду; доходи від дооцінки виробничих запасів і готової продукції; присуджені або визнані боржником штрафи, пеня, неустойка, інші види санкцій за порушення умов господарчих договорів, а також доходи від відшкодування спричинених збитків; прибуток минулих років, виявлений у звітному році; позитивні курсові різниці по валютним рахункам, а також операції в іноземній валюті; суми ресурсів, отримані безоплатно від інших підприємств при відсутності спільної діяльності; інші доходи від операцій, безпосередньо не пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції; Загальний прибуток – представляє собою суму прибутків від реалізації продукції, від іншої реалізації і доходів по позареалізаційним операціям за вирахуванням витрат по них. При цьому, доходи від дольової участі в інших господарюючих суб'єктах, доходи по цінним паперам оподатковуються по іншій ставці, ніж прибуток. Тому ці доходи потрібно відокремлювати від оподаткованого прибутку в окрему групу.

Амортизація – це грошовий вираз фізичного та морального зносу основних фондів і здійснюється з метою повної заміни основних фондів при вибутті [11, с 386]. Сума амортизаційних відрахувань залежить від вартості основних фондів, часу їх використання, витрат на модернізацію. Амортизація нараховується відповідно до балансової вартості основних фондів, вона є елементом виробничих

витрат, включається в собівартість продукції і відшкодовується при її реалізації. В умовах ринкових відносин амортизаційні відрахування є сталим джерелом формування фінансових ресурсів, розмір яких істотно впливає на економіку підприємства. Бувають методи амортизації:

- прямолінійний;
- зменшення залишкової вартості;
- прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивний;
- виробничий.

Практика підприємств свідчить, що висока питома вага відрахувань збільшує витрати виробництва, знижує конкуренто-спроможність продукції, зменшує обсяг прибутку і скорочує можливості підвищення економічного рівня розвитку підприємства. З іншого боку, знижена питома вага відрахувань продовжує строк обігу засобів, вкладених у придбання основних фондів, і як наслідок, знижує конкурентоспроможність продукції, призводить до втрати позицій підприємства на ринку.

Все майно, яке підлягає амортизації об'єднано в чотири категорії [12, с 512]:

- будівлі, споруди, їх структурні компоненти та передавальні пристрої;
- транспортні засоби, включаючи вантажні та легкові автомобілі, меблі, офісне обладнання; побутові електромеханічні прилади та інструменти; інформаційні системи, включаючи електронно-обчислювальні та інші машини для автоматичної обробки інформації;
- інші основні фонди, що не ввійшли до попередніх груп;
- нематеріальні активи;

Розрахунок амортизації ОЗ в податковому обліку здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності. При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, крім «виробничого» методу (пп. 138.3.1 п. 138.3 ст. 138 ПКУ). При цьому для розрахунку амортизації вартість ОЗ визначається без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень

бухгалтерського обліку [13, с 10].

Не підлягають амортизації та проводяться за рахунок відповідних джерел:

- вартість гудвілу;
- витрати на придбання / самостійне виготовлення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів;
- витрати на ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів (пп. 138.3.2 п. 138.3 ст. 138 ПКУ).

Також для при розрахунку амортизаційних відрахувань в податковому обліку встановлені мінімально допустимі строки амортизації основних засобів (пп. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 ПКУ).

Причому у разі коли строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів в бухгалтерському обліку менше ніж мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів, то для розрахунку амортизації використовуються строки, встановлені пп. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 ПКУ.

У разі коли строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів в бухгалтерському обліку дорівнюють або є більшими, ніж ті, що встановлені цим підпунктом, то для розрахунку амортизації використовуються строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів, встановлені в бухгалтерському обліку.

З 2017 року в податковому обліку дозволена так звана прискорена амортизація для основних засобів 4-ої групи (машини та обладнання, в тому числі інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і радії, вартість яких перевищує 6000 грн).

Під час розрахунку амортизації за прямолінійним методом щодо основних засобів четвертої групи можуть використовувати починаючи з 1 січня 2017 року мінімально допустимий строк амортизації, який дорівнює два роки, якщо витрати на придбання таких основних засобів понесені (нараховані) платником податків

після 1 січня 2017 року та в разі, якщо для таких основних засобів одночасно виконуються вимоги:

- основні засоби не були введені в експлуатацію та не використовувалися на території України;

- основні засоби введені в експлуатацію в межах одного з податкових (звітних) періодів починаючи з 1 січня 2017 року до 31 грудня 2018 року;

- основні засоби використовуються у власній господарській діяльності та не продаються або не надаються в оренду іншим особам (за виключенням платників податків, основним видом діяльності яких є послуги з надання в оренду майна). П. 43 підрозділу 4 розділу ХХ ПКУ У відношенні до нематеріальних активів амортизаційні відрахування відбуваються рівними частками на протязі строку існування цих активів. У випадку якщо строк використання активів встановити неможливо, строк амортизації встановлюється на десять років. Прибуток і амортизаційні відрахування є результатом кругообігу ресурсів, вкладених у виробництво, і відносяться до власних фінансових ресурсів підприємства, якими вони розпоряджаються самостійно.

Оптимальне використання амортизаційних відрахувань і прибутку по цільовому призначенню дозволяє відновити виробництво продукції на розширеній основі. Призначення амортизаційних відрахувань – забезпечувати відтворення основних виробничих фондів і нематеріальних активів.

На відміну від амортизаційних відрахувань прибуток не залишається цілком у розпорядженні підприємства, її значна частина у вигляді податків надходить у бюджет, що визначає ще одну сферу фінансових відносин, що виникають між підприємством і державою з приводу розподілу створеного чистого прибутку.

Амортизаційні відрахування і частина прибутку, що спрямовуються на нагромадження, складають грошові ресурси підприємства, використовувані на його виробничий і науково - технічний розвиток, формування фінансових активів – придбання цінних паперів, внески в статутний капітал інших підприємств і т.п. Інша частина прибутку, використовувана на нагромадження, направляється на соціальний розвиток підприємства. Частина прибутку використовується на споживання, в результаті чого виникають фінансові відносини між підприємством

і особами, як зайнятими, так і не зайнятими на підприємстві. У сучасних умовах господарювання розподіл і використання амортизаційних відрахувань і прибутку на підприємствах не завжди супроводжується створенням відособлених грошових фондів. [14, с 387]

Амортизаційний фонд не формується, а вирішення запитання про розподіл прибутку у фонди спеціального призначення залишено в компетенції підприємства, але це не змінює сутності розподільних процесів, що відбивають використання фінансових ресурсів підприємства. Оскільки фінанси підприємства як відносини є частиною економічних відносин, що виникають у процесі господарської діяльності, принципи їхньої організації визначаються основами господарської діяльності підприємств. Виходячи із цього, принципи організації фінансів можна сформулювати в такий спосіб: самостійність в області фінансової діяльності, самофінансування, зацікавленість у результатах фінансово - господарської діяльності, відповідальність за її результати, контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Отже, при формуванні фінансових ресурсів підприємства потрібно врахувати велику кількість внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на його функціонування. Усі підприємства залежать від взаємовідносин зі своїми партнерами, попиту на продукцію, тенденцій розвитку галузі, економіки країни та інших незалежних від підприємства чинників. Окрім того, внутрішні фактори, які включають в себе стан основних засобів підприємства та рівень їх механізації, обмеженість виробничої потужності, рівень кваліфікації працюючих та інші, які враховують певні особливості при формуванні величини та структури фінансових ресурсів.

Формування фінансових ресурсів із різних джерел надає можливість підприємству свідомо реагувати на зміни потреб ринку, розширювати асортимент своєї продукції та збільшувати масштаби виробництва. Під час формування ресурсів важливо притримуватися оптимального співвідношення між джерелами формування за для забезпечення нормальної фінансової стійкості підприємства. Основна роль у фінансуванні підприємства належить власним коштам, оскільки саме використання власного капіталу має низку переваг та свідчить про високий

рівень фінансової стійкості підприємства. Проте, будь-яке підприємство у процесі своєї діяльності потребує періодичного використання позикових коштів, що прискорює рух грошових і матеріальних ресурсів, забезпечує вищий фінансовий потенціал розвитку підприємства і вищі можливості приросту рентабельності.

1.3. Напрями використання фінансових ресурсів підприємства

Питання про ефективність використання фінансових ресурсів підприємства є актуальним, адже від правильності формування та використання фінансових ресурсів залежить фінансовий стан підприємства та його прибутковість. Основною метою оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства є виявлення проблем для подальшої розробка заходів щодо їх усунення та підвищення ефективності роботи організації.

Фінансові ресурси підприємства можна проаналізувати за двома параметрами:

1. Формування;
2. Використання.

Кожний із цих параметрів має свої критерії оцінювання. Формування фінансових ресурсів має за мету забезпечити організацію необхідним обсягом грошових коштів для здійснення господарської діяльності, а також мінімізацію їх вартості і оптимізацію структури для підтримки фінансової стійкості. Аналіз показників фінансової стійкості, та складу, структури балансу підприємства описують формування ресурсів підприємства і характеризують загальний фінансовий стан.

Використання фінансових ресурсів спрямоване на їх раціональне розміщення з метою збільшення прибутковості та платоспроможності компанії. Завданням управління грошовим обігом є регулювання трансформації фінансових ресурсів з товарної форми в грошову і навпаки таким чином, щоб для виконання фінансових обов'язків грошові кошти були наявні в потрібний момент. Таким чином, для того щоб комплексно оцінити ефективність використання фінансових ресурсів організації, необхідно оцінити показники, що

характеризують ефективність обороту і використання фінансових ресурсів на кожній стадії їх руху.

Для оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства використовується система показників, що характеризує ліквідність балансу, рентабельність та ділову активність підприємства.

Ліквідність – це властивість активів бути швидко конвертованими у грошові кошти за ціною, близькою до ринкової. Чим легше і швидше можна обміняти актив з урахуванням його повної вартості, тим більш ліквідним він є [15, с 703].

Ліквідність балансу – це ступінь покриття зобов'язань підприємства активами, термін перетворення яких в грошові кошти відповідає терміну погашення зобов'язань. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства. Основна ознака ліквідності – формальне перевищення вартості оборотних активів над короткостроковими пасивами. І чим більше це перевищення, тим сприятливіший фінансовий стан має підприємство з позиції ліквідності [16].

Актуальність визначення ліквідності набуває особливого значення в умовах економічної нестабільності. Тут виникає питання чи достатньо у підприємства коштів для покриття його заборгованості. Така ж проблема виникає, коли необхідно визначити, чи достатньо у підприємства коштів для розрахунків з кредиторами, тобто здатність погасити заборгованість наявними засобами. В даному випадку, кажучи про ліквідність, мається на увазі платоспроможність підприємства, основними ознаками якої є наявність у достатньому обсязі грошових коштів та відсутність простроченої кредиторської заборгованості.

Для проведення аналізу ліквідності балансу підприємства статті активів групують за ступенем їхньої ліквідності. Зобов'язання по пасиву групуються за строками їхнього погашення. Сутність аналізу ліквідності балансу полягає у порівнянні відповідних груп активів та пасивів і визначається, як ступінь покриття зобов'язань підприємства активами, строк конвертації яких у грошові кошти відповідає терміну погашення зобов'язань.

У табл. 1.1 наведено групи на які поділяються активи підприємства в залежності від швидкості їх конвертації у грошові кошти.

Таблиця 1.1

Групи активів підприємства

Група	Умовне позначення	Характеристика
Абсолютно - ліквідні	A1	Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції
Швидко - ліквідні	A2	Векселі отримані, дебіторська заборгованість
Повільно - ліквідні	A3	Запаси, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи
Важко - ліквідні	A4	Необоротні активи

У табл. 1.2 наведено групи на які поділяються пасиви підприємства в залежності від строку їх погашення.

Таблиця 1.2

Групування пасивів підприємства [19]

Група	Умовне позначення	Характеристика
Найбільш термінові	П1	Кредиторська заборгованість та поточні зобов'язання за розрахунками
Коротко - строкові	П2	Короткострокові кредити, доходи майбутніх періодів, векселі видані
Довгострокові	П3	Довгострокові зобов'язання
Постійні	П4	Зобов'язання перед власниками з формування власного капіталу

Баланс вважається ліквідним, якщо виконуються такі умови [17]:

$$A1 \geq P1$$

$$A2 \geq P2$$

$$A3 \geq P3$$

$$A4 \leq P4$$

Для комплексного оцінювання ліквідності балансу визначається загальний показник ліквідності, баланс вважається ліквідним якщо значення цього показника перевищує [18, с 278].

$$\text{Кл. б.} = \frac{A1+0,5*A2+0,3*A3}{P1+0,5*P2+0,3*P3} \dots\dots\dots(1.1)$$

де Кл.б. – коефіцієнт ліквідності балансу.

Також для аналізу платоспроможності підприємства розраховуються

абсолютні та відносні показники ліквідності. Основним абсолютним показником ліквідності є чистий оборотний капітал, нормативне значення $- > 0$. [19, с 294]

$$\text{ЧОК} = \text{ОА} - \text{ПЗ} \dots \dots \dots (1.2)$$

де ЧОК – чистий оборотний капітал;

ОА – оборотні активи;

ПЗ – поточні зобов'язання.

Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує достатність оборотних активів для задоволення поточних зобов'язань

$$\text{Кп. л.} = \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}} \dots \dots \dots (1.3)$$

де Кп.л. – коефіцієнт поточної ліквідності.

Коефіцієнт швидкої ліквідності характеризує можливість погашення підприємством поточних зобов'язань за рахунок наявних найбільш ліквідних активів

$$\text{Кш. л.} = \frac{\text{ОА}-\text{З}}{\text{ПЗ}} \dots \dots \dots (1.4)$$

де Кш.л. – коефіцієнт швидкої ліквідності;

З – запаси.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання негайно

$$\text{Ка. л.} = \frac{\text{ГК}}{\text{ПЗ}} \dots \dots \dots (1.5)$$

де Ка.л. – коефіцієнт абсолютної ліквідності; ГК – грошові кошти.

Головним параметром ділової активності підприємства є тривалість оборотності коштів. Чим швидший оборот, тим ефективніше підприємство використовує свої фінансові ресурси. Аналіз ділової активності підприємства, або показники оборотності, дозволяють оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої (або залучені) кошти в процесі господарської діяльності. Для оцінки ділової активності підприємства використаємо такі відносні показники [20, с 304]:

$$\text{Ко. о. а.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{ОА}} \dots \dots \dots (1.6)$$

де Ко.о.а. – коефіцієнт оборотності оборотних активів;

ЧВ – чиста виручка підприємства.

$$\text{Ко. дб. з.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{ДбЗ}} \dots\dots\dots(1.7)$$

де Ко.дб.з. – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
ДбЗ – дебіторська заборгованість.

$$\text{То. дб. з.} = \frac{365}{\text{Ко.дб.з.}} \dots\dots\dots((1.8)$$

де То.дб.з. – період обороту дебіторської заборгованості.

$$\text{Ко. кр. з.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{КрЗ}} \dots\dots\dots(1.9)$$

де Ко.кр.з. – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
КрЗ – кредиторська заборгованість.

$$\text{То. кр. з.} = \frac{365}{\text{К.о.кр.з.}} \dots\dots\dots(1.10)$$

де То.кр.з. – період оборотності кредиторської заборгованості.

$$\text{Ко. в. к.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{ВК}} \dots\dots\dots(1.11)$$

де Ко.в.к. – коефіцієнт оборотності власних коштів.

Рентабельність – це один з показників, що характеризує економічну ефективність роботи підприємства. Рентабельність являє собою таке використання фінансових ресурсів, при якому організація не тільки покриває свої витрати доходами, а й отримує прибуток [21].

В цілому рентабельність являє собою здатність компанії створювати прибуток для інвесторів і власників. Висока рентабельність свідчить не тільки про можливість підприємства забезпечувати досягнення інтересів цих груп учасників, а і про більш високу захищеність кредиторів, так як в разі ефективної діяльності компанія отримує додатковий позитивний грошовий потік, який може бути направлений на погашення боргу перед постачальниками фінансових ресурсів.

Для оцінки рентабельності підприємства використаємо такі відносні показники [20, с 304]:

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу найважливіший фінансовий показник віддачі для будь-якого інвестора, власника бізнесу, який показує, наскільки ефективно був використаний вкладений в бізнес капітал.

$$\text{Кр. в. к.} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}} \dots\dots\dots(1.12)$$

де Кр.в.к. – коефіцієнт рентабельності власного капіталу;

ЧП – чистий прибуток;

ВК – власний капітал.

Коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства характеризує ефективність господарської діяльності підприємства.

$$\text{Кр. д.} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}} \dots \dots \dots (1.13)$$

де Кр.д. – коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства;

Коефіцієнт рентабельності продукції характеризує ефективність та дохідність від реалізації.

$$\text{Кр. пр.} = \frac{\text{П}}{\text{с/в}} \dots \dots \dots (1.14)$$

де Кр.пр. – коефіцієнт рентабельності продукції;

с/в – собівартість продукції.

Коефіцієнт рентабельності продажів

$$\text{Кр. пж.} = \frac{\text{П}}{\text{ВР}} \dots \dots \dots (1.15)$$

де Кр.пж. – коефіцієнт рентабельності продажів;

ВР – виручка від реалізації продукції.

Ефективне використання фінансових ресурсів на підприємстві свідчить про успішну діяльність даного суб'єкта господарювання. Відповідно, оцінити ефективність використання фінансових ресурсів, на наш погляд, можна за допомогою сучасних методик прогнозування банкрутства. Однією з таких методик є методика визначення ймовірності банкрутства Мартиненка В.П. яка зручна у користуванні та є адаптованою до умов вітчизняного ринку і використання якої дозволяє зробити висновок про успішне функціонування підприємства, а, відповідно, і про ефективне використання фінансових ресурсів.

Методика полягає у розрахунку коефіцієнта ймовірності банкрутства підприємства та використання шкали визначення ймовірності банкрутства [22, 328].

$$\text{Кі. б.} = \text{Кп. л.} + 3,33 * \text{Ка} + 5,71 * \text{Кр. в. к.} \dots \dots \dots (1.16)$$

де Кі.б. – коефіцієнт ймовірності банкрутства;

Ка – коефіцієнт автономії підприємства;

К.п.л. – коефіцієнт поточної ліквідності;

Кр.в.к. – коефіцієнт рентабельності власного капіталу.

Ймовірність банкрутства підприємства за даною методикою визначається за шкалою ймовірності банкрутства, представленою в табл.

Таблиця 1.3

Шкала ймовірності банкрутства [22]

Значення К ім.б.	Ймовірність банкрутства
6,0 і вище	Низька
5,99 – 5,30	Можлива
5,29 – 3,49	Висока
3,48 і нижче	Дуже висока

Таким чином, саме за допомогою даних показників можна визначити рівень ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві. З практичної точки зору доцільно групувати напрямки використання фінансових ресурсів підприємства за видами активів і витрат.

Розмежування існуючих напрямків використання фінансових ресурсів підприємства дає змогу врахувати специфіку і функції кожного з них для ефективного управління з метою стійкого розвитку підприємства. До необоротних активів належать: основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво, довгострокові фінансові вкладення, інші активи. До оборотних активів відносять: запаси, дебіторську заборгованість, короткострокові фінансові вкладення.

Витрати на виробництво продукції включають в себе: матеріальні витрати, оплату праці, відрахування на соціальні заходи, інші витрати.

Витрати на збут продукції складаються із: транспортних затрат, реклами, представницьких витрат, зберігання і реалізації продукції, страхування, нормативних недостач.

До управлінських витрат відносять: адміністративно-управлінські витрати, утримання загальногосподарського персоналу, витрати на інформаційні, аудиторські, консалтингові послуги.

До інших витрат належать: відсотки до оплати, витрати по наданню в тимчасове користування активів підприємства, витрати по вибуттю основних

засобів та інших активів, оплата кредитних послуг.

Фінансові ресурси, опосередковуючи виробничу діяльність господарюючого суб'єкта, забезпечують її безперебійність, що значною мірою досягається за рахунок синхронізації їх надходження і витрачання. В протилежному випадку дисбаланс використання фінансових ресурсів загрожує виникненню банкрутства.

Кошти, які підприємство отримує від реалізації продукції, уможливають відновлення процесу виробництва, але при цьому частина доходу може спрямовуватись на відтворення фінансових ресурсів.

Ресурси, які не беруть участь у процесі, можуть бути використані для відтворення у формі короткострокових і довгострокових фінансових вкладень. Таке використання фінансових ресурсів з метою отримання доходу, уже є їх розширеним відтворенням, що підвищує ефективність всього відтворювального процесу на підприємстві.

Важливим завданням є визначення напрямів використання фінансових ресурсів підприємства їх оптимізація та раціональний перерозподіл. Оптимальний варіант формування та використання фінансових ресурсів базується на застосуванні системно-аналітичного підходу до управління фінансами. В основі цього підходу лежить доцільність управлінського рішення, яке визначається ситуацією, що формується під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Досить суттєвою допомогою в управлінні фінансовими ресурсами, зокрема, у частині їх використання у господарській діяльності для підвищення ефективності є інформаційні технології. В епоху інформаційного суспільства жодне підприємство не обходиться без використання різноманітного інформаційного забезпечення, яке не лише підвищує оперативність обробки та отримання інформації, а й допомагає підтвердити чи спростувати рішення про зміни на підприємстві. Тому фінансування розвитку інформаційних технологій можна визначити як важливий напрям спрямування наявних ресурсів підприємства.

Отже, використанням фінансових ресурсів слід розглядати від первинного суб'єкта господарювання до безпосередньо держави. Виходячи із ситуації, що

склалася, можна стверджувати, що для ефективної не тільки господарської, але й фінансової діяльності підприємства в цілому, кожний суб'єкт господарювання повинен сформулювати власну стратегію управління фінансами. Також слід зазначити, що якість використання фінансових ресурсів може бути оцінена через ефективність їх використання, при цьому ефективність забезпечується впливом багатьох внутрішніх і зовнішніх факторів: економічних, правових, соціальних тощо.

Незважаючи на те, що існує велика кількість фінансових стратегій та різноманітних підходів до визначення ефективності використання фінансових ресурсів, необхідно впровадити таку систему критеріїв, які б допомогли найбільш точно оцінити ефективність використання наявних фінансових ресурсів на підприємстві і яка була б зрозумілою, аргументованою та враховувала вид економічної діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ІНВЕТ УА»

2.1. Фінансово – економічна характеристика ТОВ «Інвет УА»

Аналіз джерел формування фінансових ресурсів проведемо на основі Товариство з обмеженою відповідальністю «Інвет УА».

ТОВ «Інвет УА» є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки у банківських установах, круглу печатку та штампи із своєю повною назвою, здійснює господарську діяльність від його імені. Підприємство було створено 24.03.2010 р. згідно довідки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, ідентифікаційний код суб'єкта підприємницької діяльності в єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України 37033670. Форма власності господарства – приватна.

Метою діяльності підприємства є: Оптова торгівля фармацевтичними товарами (основний), неспеціалізована оптова торгівля, роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах, роздрібна торгівля медичними й ортопедичними товарами в спеціалізованих магазинах, з метою отримання прибутку, також наповнення ринку збуту фармацевтичними товарами і сільськогосподарською продукцією. Підприємство Інвет УА являється офіційним дистриб'ютором провідних світових та вітчизняних виробників ветеринарних препаратів в Україні, а саме: LIVISTO (Іспанія), NEOGEN (США), VETOQUINOL (Франція), INTERCHEMIE (Голландія), ARTERIUM (Україна), а також ексклюзивним дистриб'ютором компаній CALIER (Іспанія), LODI GROUP (Франція) та EUROWET (Польща). Каталог компанії постійно оновлюється згідно з попитом на ринку. Постачання сертифікованої продукції та виконання договірних зобов'язань являється основою довгострокових та взаємовигідних партнерських відносин. Метою нашої роботи є надання клієнтам якісних сервісних послуг. Асортимент товарів відповідає темпам ринку та сезонним

особливостям, а умови зберігання товару сумлінно виконуються. Прямі контакти з виробниками – які підтверджуються сертифікатами офіційного дистриб'ютора – дають змогу клієнтам бути впевненими у якості. Кваліфікація фахівців компанії постійно підвищується завдяки регулярним тренінгам, стажуванням, відвідування міжнародних виставок і конференцій. Товариство створено з метою отримання прибутку шляхом здійснення торговельної та посередницької діяльності, здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Предметом діяльності Товариства є оптова торгівля ветеринарними медикаментами та препаратами. Ветеринарні медикаменти, препарати (ветеринарні лікарські засоби) – фармацевтична продукція: біологічні, рослинні, хімічні, хіміко-фармацевтичні, гомеопатичні та інші лікарські засоби, призначені для тварин. Ветеринарні препарати – ветеринарні лікарські та імунобіологічні засоби (препарати) та засоби, що застосовують для штучного осіменіння тварин і трансплантації ембріонів, ензими, антисептики, дезінфектанти, інсектоакарициди, дератизациди, пробіотики, діагностикуми, засоби догляду за тваринами та інші, що використовуються у тваринництві та ветеринарній медицині. Статут деталізує права та обов'язки учасників товариства, визначає органи управління і їх функції, порядок вступу до товариства та виходу з нього.

ТОВ «Інвет УА» знаходиться за адресою: 03143, Україна, місто Київ, вулиця Метрологічна, будинок 14-Б. Керівником даного підприємства є Бородавко Андрій Анатолійович. Підприємство представлено в Києві, Одесі, Харкові, Вінниці та Кривому Розі.

Компанія складається з 5 торгових об'єктів, а також інтернет-магазину. В компанії працює 23 особи, у його складі є такі посади: Директор (керівник) малої торговельної фірми, менеджер (управитель) з маркетингу, інженер-програміст, менеджер (управитель) із зовнішньоекономічної діяльності, водій автотранспортних засобів, директор комерційний, головний бухгалтер, менеджер (управитель) в оптовій торгівлі, фахівець-аналітик з дослідження товарного ринку, бухгалтер (бухгалтер з дипломом магістра), менеджер (управитель) із збуту, підсобний робітник, завідувач господарством, завідувач складу, прибиральник службових приміщень, організатор із збуту, представник

торговельний, комплектувальник товарів, бухгалтер.

Господарський кодекс України визначає ТОВ «Інвет УА», як мале підприємство. Малими (незалежно від форми власності) визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує суми, еквівалентної п'ятистам тисячам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні (ст.63). Згідно статті 51 установчі документи товариства з обмеженою відповідальністю містять відомості про розмір часток кожного з учасників, розмір, склад та порядок внесення ними вкладів, розмір і порядок формування резервного фонду, порядок передання (переходу) часток у статутному (складеному) капіталі.

Статутний капітал підприємства становить тридцять тисяч гривен. Внесення до статутного (складеного) капіталу грошей було підтверджено документами, виданими банківською установою. Учасникам товариства з обмеженою відповідальністю, було видано свідоцтво товариства.

Учасник товариства з обмеженою відповідальністю має право продати чи іншим чином відступити свою частку (її частину) у статутному капіталі одному або кільком учасникам цього товариства. Відчуження учасником товариства з обмеженою відповідальністю своєї частки (її частини) третім особам допускається, якщо інше не встановлено статутом товариства.

Згідно статті 80 Господарського кодекса України Інвет УА є господарським товариством, що має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями лише своїм майном. Учасники товариства несуть ризик збитків в межах своїх вкладів.

Основними напрямками діяльності ТОВ «Інвет УА» найближчим часом є: розширення існуючих точок продажу; підвищення ефективності діяльності; розширення асортименту і реалізація нових видів товарів. Майбутні плани збільшення реалізації нових видів товарів та послуг. Емітента пов'язані з необхідністю зберігання ринкових позицій. Планується у подальшому

подовження відкриття нових торговельних точок у різних містах України. Основними факторами, що впливають на діяльність емітента є фінансова криза в Україні, зміни у податковому законодавстві, нестабільність законодавчої системи України та погіршення загальної політичної та економічної ситуації. Збільшення витрат та строків проведення капітальних вкладень, у т. ч. відсутність фінансування банками. Загострення конкурентної боротьби, у тому числі через іноземні торговельні мережі на ринку України.

2.2. Оцінка та аналіз складу фінансових ресурсів

Для надання оцінки загальному фінансово-економічному стану підприємства, перш за все необхідно проаналізувати майно яке йому належить та джерела його придбання.

Для аналізу складу активів та пасивів підприємства необхідно агрегувати однорідні за змістом статті для виявлення основних тенденцій в динаміці балансу.

Визначимо склад та структуру майна:

Таблиця 2.1

Аналіз складу та структури майна ТОВ «Інвет УА», тис. грн

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Усього майна	31391,9	35406,1	38123,0	4014,2	12,79%	2716,9	7,67%

Продовження табл. 2.1.

Необоротні активи	788,5	592,9	594,4	-195,6	-24,81%	1,5	0,25%
Оборотні активи	30603,4	34813,2	37528,6	4209,8	13,76%	2715,4	7,8%
Запаси	21714,9	26903,5	28462,3	5188,6	23,89%	1558,8	5,79%
Дебіторська заборгованість	8069,4	7284,9	6292,8	-784,5	-9,72%	-992,1	-13,62%
Кошти та їх еквіваленти	773,3	582,8	2645,3	-190,5	-2,36%	2062,5	353,89%
Інші оборотні активи	5,3	3,9	90,8	-1,4	-26,42%	86,9	1639,62%
Витрати майбутніх періодів	40,5	38,1	37,4	-2,4	-5,93%	-0,7	-1,84%

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

З даних табл. 2.1 можна зробити висновок, що вартість майна підприємства зростала протягом всього досліджуваного періоду, у 2018-2019 роках на 12,79%, а у 2019-2020 роках на 7,67%. У 2018-2019 відбулося за рахунок збільшення необоротних активів у попередніх, а у 2019-2020 вартість майна знизилась, тому і показники необоротних активів теж.

Перевищення темпів росту оборотних активів над необоротними, говорить про збільшення частки оборотних активів в структурі майна підприємства. Це може свідчити про підвищення мобільності активів та прискорення оборотності засобів.

Аналізуючи структуру оборотних активів, можна зробити висновок, що їх збільшення за 2018 рік відбулося найбільшою мірою за рахунок зменшення дебіторської заборгованості на 9,72%, а за 2018/2019 рік за рахунок збільшення запасів на 23,89%. Менший приріст оборотних активів у 2020 році порівняно з 2019, відбувся через зменшення дебіторської заборгованості на 9,72%.

Проаналізуємо показники майнового стану підприємства в табл. 2.2. Для цього використаємо наступні формули [26, 517] :

$$(2.1)$$

$$Км. а. = \frac{ОА}{НА}$$

де Км.а. – коефіцієнт мобільності активів;

ОА – оборотні активи;

НА – необоротні активи.

$$Чо. з. = \frac{ОЗ}{\sum A} \quad (2.2)$$

де Чо.з. - частка основних засобів;

ОЗ – основні засоби;

$\sum A$ – сума активів.

$$Кзн. = \frac{Зн}{Пв} \quad (2.3)$$

де Кзн. – коефіцієнт зносу основних засобів;

Зн – знос основних засобів;

Пв – первісна вартість основних засобів.

$$Кф. о. п. = \frac{ОЗс}{Чп} \quad (2.4)$$

де Кф.о.п. – фондоозброєність;

ОВФс – середньорічна вартість основних виробничих фондів;

Чп – чисельність працівників.

$$Кфм. = \frac{ОЗс}{с/в} \quad (2.5)$$

де Кфм. – фондомісткість.

$$Кфв. = \frac{с/в}{ОЗс} \quad (2.6) \quad (2.6)$$

Кфв. – фондovіддача.

$$Кр. в. ф. = \frac{Чп}{ОЗ + з} \quad (2.7) \quad (2.7)$$

де Кр.в.ф. – коефіцієнт рентабельності виробничих фондів.

З даних табл. 2.2, можна зробити висновок, що коефіцієнт мобільності активів зріс на 51,28% у 2019 році і зріс на 7,55% у 2020 році досягнувши значення 63,14, отже підприємство суттєво збільшило частку своїх оборотних активів, але ці показники недостатньо високі для підприємства оптової торгівлі

Частка основних засобів в активах залишилася без змін.

Коефіцієнт зносу основних засобів зріс на 67,74% у 2018 році та зменшився на 96,15% у 2020 році, отже спостерігається тенденція до зносу основних засобів.

Аналіз показників майнового стану ТОВ «Інвет УА»

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Коефіцієнт мобільності активів	38,81	58,71	63,14	19,9	51,28%	4,43	7,55%
Частка основних засобів в активах	0,02	0,02	0,02	0	0	0	0
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,31	0,52	0,02	0,21	67,74%	-0,5	-96,15%
Фондоозброєність	39,42	28,23	24,7	- 11,19	-28,39%	- 3,53	- 12,5%

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

Фондоозброєність вказує на вартість соновних засобів, що припадають на одного працівника, даний показник зменшився на 39,42% у 2018 році та на 12,5% у 2020, це сталося за рахунок зменшення вартості основних засобів при сталому значенні кількості працівників, це свідчить про низьку тенденцію до розширення виробництва.

Визначимо склад та структуру джерел фінансування діяльності підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз складу та структури пасивів ТОВ «Інвет УА» тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Капітал разом	31391,9	35406,1	38123,0	4014,1	12,79%	2716,9	6,68%
Власний капітал, у т.ч.	21209,5	24564,5	26205,3	3355,0	15,82%	1640,8	11,77
Зареєстрований (пайовий) капітал	30,0	30,0	30,0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	21179,5	24534,5	26175,3	3355,0	15,84%	1640,8	6,69%

Довгострокові кредити банків	70,2	97,2	117,8	27	38,46%	20,6	21,19%
Поточні зобов'язання	10112,2	10744,4	11799,9	632,2	6,25%	1055,5	9,82%
Поточна кредиторська заборгованість за:	10079,3	10518,2	11013,0	438,9	4,35%	494,8	4,7%

товари роботи, послуги	9590,0	10103,4	10151,1	513,04	5,35%	47,7	0,47%
розрахунками з бюджетом	416,9	332,9	761,8	-84,0	-20,15%	428,9	128,84%
розрахунками зі страхування	14,0	15,8	20,3	1,8	12,86%	4,5	28,48%
розрахунками з оплати праці	58,4	66,1	79,8	7,7	13,18%	13,7	20,73%
Інші поточні зобов'язання	32,9	226,2	786,9	193,3	587,54%	560,7	247,88%

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

З даних табл. 2.3, можна зробити висновок, що капітал підприємства збільшувався протягом досліджуваного періоду. Це сталося в результаті збільшення власного капіталу на 15,82% у 2018 році та 6,68% у 2020 році.

Збільшення власного капіталу відбулося через збільшення нерозподіленого прибутку на 15,84% у 2018 році та 6,69% у 2020. А у 2020 збільшення поточних зобов'язань на 9,82.

Зростання поточних зобов'язань на 6,25% у 2018 році відбулося через зростання поточної кредиторської заборгованості на 4,35% та інших поточних зобов'язань на 587,54%, у 2018 році поточні зобов'язання збільшились на 9,82% через збільшення інших поточних зобов'язань на 587,54%.

Власний капітал збільшився на 15,82% за 2018 рік та на 6,68% за 2020, майно підприємства збільшилося на 12,79 % та 7,67% за відповідні періоди, отже

спостерігається позитивна тенденція перевищення темпів росту власного капіталу над темпами росту активів, це свідчить про збільшення обсягів власних джерел фінансування діяльності підприємства.

Наступним кроком є аналіз динаміки та структуру доходів та витрат досліджуваного підприємства в табл. 2.4, 2.5.

Таблиця 2.4

Динаміка доходів ТОВ «Інвет УА» тис. грн.

Стаття	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	71485,2	77173,0	87780,0	5687,8	7,96%	10617,0	13,76%
Інші операційні доходи	1151,3	1223,3	253,4	72,0	6,25%	-969,9	-79,29
Інші фінансові доходи	–	–	–	–	–	–	–
Інші доходи	–	–	–	–	–	–	–
Всього доходів	72636,5	78396,3	88043,4	5759,8	7,35%	9647,1	12,31%

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

Проаналізуємо динаміку та структуру доходів та витрат досліджуваного підприємства в табл. 2.4, 2.5.

З даних табл. 2.4 можна зробити висновок, що доходи підприємства у 2018 році в порівнянні з 2019 р. виросли на 5759,8 тис. грн., або на 7,35%, а у 2019 році в порівнянні з 2020 р. Також збільшилась на 9647,1 тис. грн. (12,31%). Така динаміка надходжень основною мірою спричинена збільшенням чистого доходу від реалізації продукції на 5687,8 тис. грн. (7,96%) у 2018 році та зростанню на 10617,0 тис. грн., або на 13,76% у 2020 році.

Загалом, все це свідчить про те, що протягом аналізованого періоду

відбулося покращення економічного становища на підприємстві. Збільшення чистого прибутку підприємства було здійснене за рахунок операційної діяльності, що є позитивним явищем у діяльності підприємства.

Таблиця 2.5

Динаміка витрат ТОВ «Інвет УА» тис. грн

Стаття	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-59000,8	-64359,8	71530,3	-5359,0	-9,08%	7170,5	11,14%
Адміністративні витрати	–	–	–	–	–	–	–
Витрати на збут	–	–	–	–	–	–	–
Інші операційні витрати	-5946,4	-7684,0	-9776,7	1737,6	29,22%	2092,7	21,40%
Фінансові витрати	–	–	–	–	–	–	–
Інші витрати	-2,0	-8,6	-4,2	-6,6	-330,0%	-4,4	-51,16%
Всього витрат	-64949,2	-72052,4	-81311,2	-7105,2	-10,94%	-9258,8	-12,85%

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

З даних табл. 2.5 можна зробити висновок, що витрати підприємства у 2019 році з в порівнянні з 2018 р. зросли на 7105,2 тис. грн., або на 10,94%, а у 2020 році вирости на 9258,8 тис. грн. (12,85%), така динаміка витрат спричинена зменшенням собівартості реалізованої продукції на 5359,0 тис. грн. (9,08%) у 2018 році, та зменшенням на 7170,5 тис. грн., або на 11,14% у 2020 році в порівнянні з 2019 роком, адже собівартість реалізованої продукції є найбільшою статтею витрат підприємства.

Проаналізуємо відносні показники ділової активності та рентабельності, які характеризують загальний фінансовий стан підприємства в табл. 2.6. Для цього

використаємо наступні формули [20, с 304]:

$$\text{Ко. а.} = \frac{\text{ЧВ}}{\sum A}, \quad (2.8)$$

де Ко.а. – коефіцієнт оборотності активів.

$$\text{Ко. м. з.} = \frac{c/v}{B3}, \quad (2.9)$$

де Ко.м.з. – коефіцієнт оборотності матеріальних запасів; c/v – собівартість реалізованої продукції; B3 – виробничі запаси.

$$\text{Ко. о. з.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{ОЗ}}, \quad (2.10)$$

де Ко.о.з. – коефіцієнт оборотності основних засобів.

Виходячи з даних табл. 2.6 можна зробити висновки, що коефіцієнт оборотності активів знизився на 0,13 у 2016 році та на 0,09 у 2017, це свідчить що за 2 роки на 1 гривню використаних активів підприємство стало отримувати на 0,22 гривні менше виручки. Спостерігається також падіння протягом двох років коефіцієнтів оборотності матеріальних запасів та основних засобів, що свідчить про зниження фондівдачі виробництва.

Таблиця 2.6

Аналіз відносних показників ділової активності

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Коефіцієнт оборотності активів	1,88	1,82	1,88	-0,06	-3,2%	0,06	3,2%
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	2,72	2,39	2,51	-0,33	12,13%	0,12	30,12%
Коефіцієнт оборотності основних засобів	74,82	108,55	120,34	33,73	31,07%	11,79	10,86%

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

Коефіцієнти оборотності в порівнянні з 2018-2020 роком збільшується, підприємство залишається рентабельним і показує нормальну прибутковість для галузі оптової торгівлі.

Загалом фінансовий стан підприємства можна охарактеризувати як незадовільний, капіталізація підприємства щорічно зростає, але і дохідність також зростає не великими темпами. Ті показники фінансової стійкості по яких компанія не відповідає нормативним значенням мають позитивну динаміку.

2.3. Аналіз ефективності використання ресурсів на підприємстві

Високий рівень розвитку підприємства визначається не тільки прибутковістю, а також і станом використання фінансових ресурсів на підприємстві, які можна дослідити за допомогою визначених у підрозділі 1.3 показників.

Для аналізу ліквідності балансу згрупуємо кошти по активах за ступенем їхньої ліквідності, а зобов'язання по пасивах за строками їхнього погашення у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Групування активів та пасивів підприємства

Група	Умовне позначення	Значення		
		2018	2019	2020
Абсолютно-ліквідні активи	A1	776,3	582,8	2645,3
Швидко-ліквідні активи	A2	8069,4	7284,9	6292,8
Повільно-ліквідні активи	A3	21760,7	26945,5	28590,5
Важко-ліквідні активи	A4	788,5	592,9	594,4
Найбільш термінові пасиви	П1	10112,2	10744,4	11799,9
Коротко-строкові пасиви	П2	–	–	–
Довгострокові пасиви	П3	–	–	–
Постійні пасиви	П4	21209,5	24564,5	26205,3

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

Отже, можна зробити висновок, що баланс підприємства більш менш ліквідний адже протягом усього періоду $A1 < П1$, $A2 > П2$, $A3 > П3$, $A4 < П4$.

Для обчислення показників ліквідності використаємо формули:

Для комплексного оцінювання ліквідності балансу визначається загальний показник ліквідності, баланс вважається ліквідним якщо значення цього показника перевищує 1. [27]

$$\text{Кл. б.} = \frac{A1 + 0,5 * A2 + 0,3 * A3}{П1 + 0,5 * П2 + 0,3 * П3} \quad (2.11)$$

де Кл.б. – коефіцієнт ліквідності балансу.

Також для аналізу платоспроможності підприємства розраховуються абсолютні та відносні показники ліквідності. Основним абсолютним показником ліквідності є чистий оборотний капітал, нормативне значення $- > 0$.

$$\text{ЧОК} = \text{ОА} - \text{ПЗ} \quad (2.12)$$

де ЧОК – чистий оборотний капітал;

ОА – оборотні активи;

ПЗ – поточні зобов'язання.

Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує достатність оборотних активів для задоволення поточних зобов'язань

$$\text{Кп. л.} = \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}} \quad (2.13)$$

де Кп.л. – коефіцієнт поточної ліквідності.

Коефіцієнт швидкої ліквідності характеризує можливість погашення підприємством поточних зобов'язань за рахунок наявних найбільш ліквідних активів

$$\text{Кш. л.} = \frac{\text{ОА} - \text{З}}{\text{ПЗ}} \quad (2.14)$$

де Кш.л. – коефіцієнт швидкої ліквідності;

З – запаси.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання негайно

$$\text{Ка. л.} = \frac{\text{ГК}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.15)$$

де Ка.л. – коефіцієнт абсолютної ліквідності;

ГК – грошові кошти.

Головним параметром ділової активності підприємства є тривалість оборотності коштів. Чим швидший оборот, тим ефективніше підприємство використовує свої фінансові ресурси.

Аналіз ділової активності підприємства, або показники оборотності, дозволяють оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої (або залучені) кошти в процесі господарської діяльності.

Таблиця 2.8

Аналіз відносних показників ліквідності ТОВ «Інвет УА»

Показник	Нормативне значення	Роки			Відхилення			
		2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
					+/-	%	+/-	%
Чистий оборотний капітал	>0	20491,2	24068,8	25728,7	3577,16	17,46%	1659,9	6,9%
Коефіцієнт ліквідності балансу	>1	1,12	1,14	1,21	0,02	1,79%	0,07	6,14%
Коефіцієнт поточної ліквідності	>1	3,03	3,24	3,18	0,21	6,93%	-0,06	-1,85%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7-1,5	0,88	0,74	0,24	-0,14	-15,9%	-0,5	-67,57%
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2	0,07	0,05	0,22	-0,02	-28,57%	0,17	340%

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

З даних табл. 2.8 можна зробити висновок, що з 2018 року у підприємства зростає чистий оборотний капітал. Це можна пояснити щорічним нарощенням

оборотних активів підприємства та скорочення поточних зобов'язань.

Коефіцієнт ліквідності балансу відповідає нормативному значенню, що говорить про стабільну платоспроможність підприємства.

Коефіцієнт поточної ліквідності відповідає нормативному значенню, що дозволяє зробити висновок про здатність підприємства виконати свої короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнти швидкої та абсолютної ліквідності не відповідають нормативному значенню, отже, підприємство потребує високо-ліквідних активів для виконання своїх термінових зобов'язань.

Загалом баланс підприємства ліквідний, підприємство має достатньо фінансових ресурсів для виконання своїх короткострокових зобов'язань, та за 2018 – 2020 роки спостерігається покращення усіх показників.

Дослідимо використання фінансових ресурсів за допомогою показників оборотності та рентабельності. Для цього використаємо формули 2.16 – 2.25 та проаналізуємо результати в табл. 2.10.

Для оцінки ділової активності підприємства використаємо такі відносні показники :

$$\text{Ко. о. а.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{ОА}}, \quad (2.16)$$

де Ко.о.а. – коефіцієнт оборотності оборотних активів;

ЧВ – чиста виручка підприємства.

$$\text{Ко. дб. з.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{ДбЗ}} \quad (2.17)$$

де Ко.дб.з. – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;

ДбЗ – дебіторська заборгованість.

$$\text{То. дб. з.} = \frac{365}{\text{Ко. дб. з.}} \quad (2.18)$$

де То.дб.з. – період обороту дебіторської заборгованості.

$$\text{Ко. кр. з.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{КрЗ}} \quad (2.19)$$

де Ко.кр.з. – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;

КрЗ – кредиторська заборгованість.

$$\text{То. кр. з.} = \frac{365}{\text{К. о. кр. з.}} \quad (2.20)$$

де То.кр.з. – період оборотності кредиторської заборгованості.

Рентабельність - це один з показників, що характеризує економічну ефективність роботи підприємства. Рентабельність являє собою таке використання фінансових ресурсів, при якому організація не тільки покриває свої витрати доходами, а й отримує прибуток

В цілому рентабельність являє собою здатність компанії створювати прибуток для інвесторів і власників. Висока рентабельність свідчить не тільки про можливість підприємства забезпечувати досягнення інтересів цих груп учасників, а і про більш високу захищеність кредиторів, так як в разі ефективної діяльності компанія отримує додатковий позитивний грошовий потік, який може бути направлений на погашення боргу перед постачальниками фінансових ресурсів.

Для оцінки рентабельності підприємства використаємо такі відносні показники :

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу найважливіший фінансовий показник віддачі для будь-якого інвестора, власника бізнесу, який показує, наскільки ефективно був використаний вкладений в бізнес капітал.

$$\text{Кр. в. к.} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}}, \quad (2.21)$$

де Кр.в.к. – коефіцієнт рентабельності власного капіталу; ЧП – чистий прибуток; ВК – власний капітал.

Коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства характеризує ефективність господарської діяльності підприємства.

$$\text{Кр. д.} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧВ}}, \quad (2.22)$$

де Кр.д. – коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства;

Ефективне використання фінансових ресурсів на підприємстві свідчить про успішну діяльність даного суб'єкта господарювання. Відповідно, оцінити

ефективність використання фінансових ресурсів, на наш погляд, можна за допомогою сучасних методик прогнозування банкрутства. Однією з таких методик є методика визначення ймовірності банкрутства Мартиненко В.П. яка зручна у користуванні та є адаптованою до умов вітчизняного ринку і використання якої дозволяє зробити висновок про успішне функціонування підприємства, а, відповідно, і про ефективне використання фінансових ресурсів.

Методика полягає у розрахунку коефіцієнта ймовірності банкрутства підприємства та використання шкали визначення ймовірності банкрутства.

$$Кі. б. = Кп. л. + 3,33 * Ка + 5,71 * Кр. в. к., \quad (2.23)$$

де Кі.б. – коефіцієнт ймовірності банкрутства;

Ка – коефіцієнт автономії підприємства;

К.п.л. – коефіцієнт поточної ліквідності;

Кр.в.к. – коефіцієнт рентабельності власного капіталу.

Ймовірність банкрутства підприємства за даною методикою визначається за шкалою ймовірності банкрутства, представленою в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Шкала ймовірності банкрутства

Значення К ім.б.	Ймовірність банкрутства
6,0 і вище	Низька
5,99 – 5,30	Можлива
5,29 – 3,49	Висока
3,48 і нижче	Дуже висока

Таким чином, на нашу думку, саме за допомогою даних показників можна визначити рівень ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Таблиця 2.10

Аналіз відносних показників ділової активності та рентабельності

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,89	2,05	2,34	0,16	8,89%	0,29	14,15%

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	9,0	10,76	13,99	1,76	19,56%	3,23	30,0%
Період обороту дебіторської заборгованості	40,56	33,92	26,09	-6,64	-16,37%	-7,83	-23,08%
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	7,18	7,3	7,46	0,12	0,02%	0,16	2,19%
Період оборотності кредиторської заборгованості	50,84	50,0	48,93	-0,84	-1,68%	-1,07%	-2,14%
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,3	0,21	0,2	-0,09	-3,0%	-0,01%	-4,76%
Коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства	0,08	0,06	0,06	-0,02	-25%	0	0%

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Інвет УА»

З даних табл. 2.10 можна зробити висновки, що коефіцієнти оборотності оборотних активів зростали протягом 2018 і 2020 років, що говорить про стабільну, але низьку ділову активність підприємства.

Позитивним явищем є зменшення періодів оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Крім того, спостерігається зниження показників рентабельності власного капіталу, діяльності підприємства, продукції та продажів. Отримані результати дають підстави стверджувати, що досліджуване підприємство не зовсім ефективно використовує фінансові ресурси через низький рівень ділової активності.

Підтвердимо даний висновок, розрахунком коефіцієнта імовірності банкрутства підприємства за формулою 2.23 для 2018-2020 років.

$$Кі.б.2018 = 7,0$$

$$Кі.б.2019 = 6,74$$

$$Кі.б.2020 = 6,62$$

Порівнявши значення коефіцієнта імовірності банкрутства із даними табл. 2.9, можна зробити висновок, що підприємство протягом всього досліджуваного періоду має низький рівень банкрутства, але цей показник зменшується навпроти досліджуваного періоду.

Загалом показники оборотності та рентабельності підприємства є низькими, та зменшуюються, їх зниження можна пояснити постійним збільшенням валюти балансу і груп активів при незначному збільшенні виручки у 2019 році та зниженні у 2020 році.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Заходи щодо вдосконалення формування фінансових ресурсів на підприємстві

В умовах невизначеності ринкової економіки одним із найдієвіших способів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, збільшення прибутковості та зведення до мінімуму ризику банкрутства підприємства є впровадження фінансового планування.

Планування є найбільш важливою функцією управління, так як це етап, коли визначаються основні цілі підприємства і проводиться оцінка ресурсів, необхідних для реалізації цілей. Підприємство в рамках своєї діяльності потребує різні види ресурсів, однак найбільш важливим типом ресурсів є фінансові ресурси, так як наявність інших видів ресурсів, а також можливість їх отримання завжди залежить від фінансових можливостей. Найважливіше завдання системи фінансового управління та фінансового планування на підприємстві полягає в плануванні фінансових ресурсів, визначенню їх оптимальної структури та пошуку їх джерел.

Фінансове планування – це функція фінансового управління, яка спрямована на планування доходів та напрямків витрачання грошових коштів підприємства, прогнозування результатів їх руху та впливу на економічне оточення, тобто процес розробки системи фінансових планів, фінансових норм і нормативів різного змісту і призначення залежно від завдань та об'єктів планування, спрямованих на забезпечення подальшого економічного розвитку підприємства [28, с. 146].

Мета фінансового планування полягає у впровадженні ефективного управління фінансовими ресурсами, яке базується на прогнозуванні потенційних грошових потоків і визначення майбутніх обсягів фінансових ресурсів та

грошових резервів призначених для здійснення діяльності та досягнення стратегічних цілей підприємства. Проведення фінансового планування полягає в наступному:

- постановці стратегічних цілей компанії виражених у фінансовоекономічних показниках – об'єму реалізації, собівартості продукції, доходу, інвестицій, грошових потоках та інших;
- встановленні стандартів для упорядкування фінансових даних у вигляді фінансових планів і звітів про їх виконання;
- визначенні прийнятних об'ємів фінансових ресурсів, необхідних для реалізації довгострокових і поточних цілей підприємства.

Процес фінансового планування в бізнесі призначений для прогнозування майбутніх фінансових результатів і визначення того, як найкраще використовувати фінансові ресурси компанії для досягнення короткострокових та довгострокових цілей компанії. Оскільки планування передбачає погляд у майбутнє – це процес творчого та аналітичного мислення. Компанії, які впроваджують фінансове планування, можуть збільшувати свої доходи більш прискореними темпами, ніж компанії, які мають неефективний процес планування. Воно показує, де бізнес повинен зосередити свої ресурси для максимальної ефективності у формуванні доходів та управлінні витратами, на яких орієнтирах варто зосередитися та дає оцінку життєздатності компанії в умовах ринкової конкуренції. Ефективний фінансовий менеджмент дозволяє отримати більше коштів для маркетингу, розширення операцій та розробки продуктів, що, у свою чергу, призводить до ще більшого зростання потенціалу підприємства, а також служить інструментом залучення фінансових ресурсів від зовнішніх інвесторів.

Фінансове планування є результатом впровадження на підприємстві певного плану фінансових заходів.

Фінансовий план – це документ, що характеризує спосіб досягнення фінансових цілей підприємства і який пов'язує його доходи і витрати [29].

Метод планування – це спосіб проведення планових розрахунків, порядок і алгоритм обґрунтування показників фінансового плану [30]. Розробка певного

плану здійснюється шляхом використання різних методів:

- метод економічного аналізу
- коефіцієнтний метод
- нормативний метод
- балансовий метод
- метод оптимізації планових рішень
- програмно-цільовий метод
- метод економіко-математичного моделювання
- метод бюджетування

Одним з базових методів фінансового планування на підприємстві виступає економічний аналіз. Об'єктом дослідження даного методу є фінансові показники підприємства за минулі періоди. Даний метод дозволяє не тільки співставити звітні та планові дані задля виявлення відхилень, але і прослідкувати основні тенденції та закономірності зміни абсолютних та відносних показників економічного стану підприємства і на їх основі визначити пріоритетні напрями використання фінансових ресурсів.

Важливою складовою якісного визначення фінансового стану підприємства є коефіцієнтний метод фінансового планування. Сутність методу полягає у розрахунку коефіцієнтів на основі досягнень минулих періодів та визначення передбачуваних доходів, витрат та платежів до бюджету. Недоліком даного методу є недосконале обґрунтування отриманих результатів, що може спричинити неефективне використання фінансових ресурсів і погіршення фінансового стану підприємства.

Нормативний метод полягає у встановленні наперед норм і техніко-економічних нормативів, враховується потреба у фінансових ресурсах та визначаються джерела їх формування.

Норматив – показник норм, згідно з якими проводиться певна робота або здійснюється що-небудь [31].

У фінансовому плануванні застосовується ціла система норм і нормативів. Ця система включає:

- державні норми і нормативи;

- регіональні норми і нормативи, тобто норми і нормативи окремих суб'єктів України (областей);
- місцеві норми і нормативи;
- галузеві норми і нормативи;
- норми і нормативи господарюючого суб'єкта.

Нормативний метод є досить простим, адже знаючи норму або норматив, необхідно визначити планові показники та об'єм необхідних ресурсів для їх досягнення.

Балансовий метод планування полягає у побудові балансу таким чином, щоб забезпечити потребу в ресурсах джерелами їх покриття. При плануванні на підприємстві використовуються матеріальні, трудові і вартісні баланси. Матеріальні баланси відображають баланс товарів і предметів матеріальнотехнічного оснащення, баланс трудових ресурсів відображає потреби і рух робочої сили. Для потреб фінансового планування застосовується вартісний баланс, який виражається у грошовому виразі. Даний метод застосовується, в першу чергу, для ефективного розподілу і використання прибутку та перерозподілу фінансових ресурсів між грошовими фондами. При використанні даного методу фінансовий план також формується у вигляді балансу витрат і доходів.

Метод оптимізації планових рішень полягає у розробці декількох варіантів планового показника, а потім обирається самий оптимальний. Вибір оптимального варіанту робиться в залежності від обраного пріоритетного критерію, яким може бути:

- мінімізація витрат
- максимізація прибутку
- дохідність на одну гривню вкладеного капіталу
- прискорення оборотності капіталу
- інші критерії

Програмно-цільовий метод - це система методів планування і управління програмою, яка включає методи [32, с 335]:

- оцінки і вибору проблем, для вирішення яких будуть розроблятися програми;

- формування і оптимізації програм;
- визначення необхідних ресурсів і розподілу між елементами програм;
- організації системи управління програмою і забезпечення організаційної дії;
- координації і контролю робіт за програмами.

Основою формування програми є застосування програмно-цільового методу планування, який припускає [33, с 336]:

- наявність проблеми і визначення мети;
- виділення системи, що реалізує цілі (тобто розробка різних варіантів і шляхів вирішення задач);
- розробку комплексної програми розвитку системи;
- створення особливого механізму реалізації комплексної програми

Метод економіко-математичного моделювання дозволяє знайти кількісний вираз залежності між певними фінансовими показниками і факторами які на них впливають. Будь які економічно-господарські процеси мають якісну та кількісну ознаку, отже динаміка їх зміни та взаємозв'язків характеризуються величиною зміни та напрямом. Економічно-математичні методи моделювання дозволяють знаходити кількісний вираз взаємозв'язків між економічними процесами і показниками з найменшими витратами ресурсів. Ці методи дають можливість також розробити декілька варіантів плану і вибрати з них самий вигідний.

Економіко-математична модель описує ряд чинників які характеризують структуру та закономірність зміни деяких економічних явищ за допомогою математичних інструментів, таких як графіки, рівняння, таблиці.

Економічно-математичне моделювання може відображати функціональний та кореляційний зв'язок між економічними явищами. Функціональний зв'язок вимірює залежність одного показника від іншого та виражає рівняння наявного зв'язку, кореляційний зв'язок відображає тісноту зв'язку між різними явищами.

Одним з основних інструментів економічно-математичного методу є кореляційно-регресійний аналіз, який виражає залежність між факторними та результативними ознаками за допомогою функціонального та кореляційного зв'язку.

За строком дії фінансові плани поділяються на:

- стратегічне планування
- перспективне планування
- бізнес-планування
- поточне планування
- оперативне планування

Для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві, рекомендується розробка та впровадження поточного та оперативного фінансового планування.

Поточне фінансове планування може здійснюватися з використанням різних інструментів, найбільш популярним з яких є система бюджетування.

Бюджетування – це технологія фінансового планування, обліку та контролю доходів і видатків, що отримуються від бізнесу на всіх рівнях управління, яка дозволяє аналізувати прогностні і отримані фінансові показники [34]. Бюджет – це фінансовий план, охоплюючий всі боки діяльності підприємства, дозволяючий зіставляти всі понесені витрати і отримані результати на майбутній період часу [35, с 47] .

Перевага бюджетування полягає у відсутності будь-яких строго встановлених і фіксованих правил планування та обліку, а також можливості визначення і регулювання показників для конкретного підприємства в залежності від його потреб і специфіки діяльності. Це не тільки допомагає узгоджувати плани в натуральних показниках з фінансовими планами, але також дає можливість прогнозувати грошові потоки і фінансові результати, дає керівництву достатню кількість інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Повноцінне бюджетування має наступні складові:

- технологія бюджетування, яка включає в себе інструменти фінансового планування (різновиди бюджетів, цільові показники і нормативи)
- організація бюджетування включає в себе фінансову інфраструктуру підприємства (центри та структурні підрозділи фінансової відповідальності)
- автоматизація фінансових розрахунків, що передбачає встановлення управлінського або інтегрованого обліку, у рамках якого у будь-який час можна

отримувати оперативну інформацію про виконання бюджетів, та ще й за окремими різновидами господарчої діяльності підприємства або його структурних підрозділів.

В ході впровадження бюджетування на підприємстві розробляються річні бюджети з поділом на кожний фінансовий квартал. На кожному етапі планування фінансові служби та керівництво здійснюють контроль за виконанням затверджених фінансово-планових нормативів. Створювані бюджети в свою чергу поділяються на групи:

1) Основні бюджети – (бюджет видатків та доходів, бюджет руху коштів, розрахунковий баланс) це так звані фінансові бюджети, які призначені для управління фінансами й оцінки фінансового стану підприємства. Основні бюджети дають керівництву основну інформацію про фінансову спроможність бізнесу та його інвестиційну привабливість.

2) Операційні бюджети – (бюджет продажів, бюджет операційних витрат) виконують функцію поєднання натуральних показників планування з вартісними.

3) Додаткові бюджети – точніше описують цільові показники та норми.

4) Зведений бюджет – об'єднані основні бюджети підприємства.

Оперативне фінансове планування є доповненням поточного, адже для здійснення поточних запланованих заходів та операцій необхідні фінансові ресурси, які потребують контролю за їх формуванням та використанням.

Оперативне фінансове планування потребує створення необхідних інструментів – платіжного календаря та розрахунку потреби в короткострокових кредитах.

Одним з інструментів управління ліквідністю компанії є платіжний календар підприємства. Для повноцінного функціонування компанії необхідно в будь-який момент часу мати достатню кількість грошей, щоб здійснювати операційну діяльність, підтримувати свою ліквідність і платоспроможність. Платіжний календар підприємства дозволяє управляти і контролювати рух грошей в компанії, як у короткостроковій перспективі, так і в довгостроковій. Важливою функцією платіжного календаря є можливість групування витрат за

статтями, за різними критеріями [36].

Платіжний календар створюється з метою оптимізації управління грошовими потоками, маневруванні власними та позиковими фінансовими ресурсами, та забезпеченні злагодженої роботи підприємства. В залежності від економічної доцільності платіжний календар розробляється на тиждень, декаду, місяць, квартал, рік.

До складу платіжного календаря відносяться дві основні частини, в першій частині відображаються планові надходження грошових коштів, а в другій, їх витрати. Платіжний календар об'єднує дані про готівкові та безготівкові розрахунки підприємства.

Запровадивши у наступному році на підприємстві ефективне поточне та оперативне фінансове планування з використанням методу бюджетування і платіжного календаря, очікуються ефективні зміни в оптимізації грошових потоків, вчасне покриття кредиторської заборгованості та відсутність штрафних санкцій за її невиконання. Наслідком таких впроваджень, очікується зниження фінансових витрат. Для розрахунку потенційної вигоди від зменшення фінансових витрат використаємо метод інтервального прогнозу з використанням середньоквадратичного відхилення.

Отже, фінансове планування є однією з головних функцій управління підприємством і є результатом впровадження на підприємстві певного плану фінансових заходів. Для оптимізації використання фінансових ресурсів на підприємстві, необхідно розробити поточне та оперативне фінансове планування.

Для впровадження поточного планування застосовується метод бюджетування, а для ведення оперативного планування – складається платіжний календар. Поточне та оперативне планування дає можливість працівникам фінансових служб підприємства оперативно отримувати дані про платоспроможність компанії, контролювати грошові потоки та є інструментом підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

3.2. Підходи до оптимізації структури джерел фінансових ресурсів підприємства

В процесі управління підприємством будь-яке рішення завжди пов'язане з необхідністю його забезпечення відповідними фінансовими ресурсами. Не зважаючи на те що підприємство володіє певною сумою власного капіталу і в результаті проведення поточних операцій відтворює той чи інший обсяг грошових коштів, їх сукупна величина часто виявляється недостатня для розширення господарської діяльності, здійснення інвестиційних проектів та інших дій. У зв'язку з цим управління джерелами грошових ресурсів і їх ефективне використання є однією з найважливіших функцій фінансового менеджменту.

Планування раціональної фінансової структури капіталу, як способу фінансування діяльності підприємства в цілому, здійснюється з метою досягнення фінансової стійкості організації в довгостроковій і короткостроковій перспективі. Орієнтиром при цьому виступає відносна величина грошових виплат, що належать власникам фінансових ресурсів як характеристика рівня прибутковості вкладеного капіталу, який має забезпечувати підприємство без зменшення своєї ринкової вартості. Залучення позикових джерел, що супроводжується зростанням фінансового ризику, повинно сприяти підвищенню очікуваної прибутковості власного капіталу підприємства. При підборі джерел фінансування й формуванні структури капіталу виникає конфліктне питання стосовно раціонального співвідношення власного та позикового капіталу для конкретного підприємства.

Проблема оцінки ефективності структури капіталу є дуже актуальною для вітчизняних підприємств. Власний капітал характеризує ту частку майна підприємства, яка належить йому на праві власності. Та частина активів, яка забезпечена цими засобами, називається чисті активи. Також особливу увагу варто приділяти політиці запозичення, тут при ухваленні рішення про залучення додаткових коштів ззовні, фінансовому менеджменту слід чітко оцінювати, який ефект буде отриманий в результаті. Ведення діяльності лише за рахунок власного капіталу, забезпечує підприємство найвищим рівнем фінансової автономії, але обмежує потенціал бізнесу та темпи його розвитку. Через обмеженість власного

капіталу, підприємство не має змоги швидкого розширення, захоплення частки ринку та збільшення доходів за допомогою використання фінансового важеля. В той же час, використання позикового капіталу створює загрозу фінансовій безпеці та автономії підприємства, а також збільшує ризик банкрутства, який зростає по мірі збільшення частки позикового капіталу у загальній структурі капіталу підприємства.

Виходячи з цього впливає, що для успішного росту на ринку, розвитку підприємства, посилення зацікавленості персоналу в кінцевому результаті слід вести грамотну політику управління власними і позиковими засобами, приймати обґрунтовані і виважені рішення, що стосуються формування та використання ресурсів підприємства.

Ефективне управління структурою капіталу підприємства дає змогу [37, с 536]:

- забезпечити підприємство потрібним обсягом фінансових ресурсів для стратегічного розвитку;
- знизити рівень витрат фінансування, пов'язаних із використанням різних джерел фінансування й необхідністю здійснення плати власникам фінансових ресурсів за їх використання;
- забезпечити зростання фінансової рентабельності підприємства;
- забезпечити фінансову рівновагу суб'єкта господарювання і створити передумову формування його фінансової безпеки.

Оптимальна структура капіталу – це таке співвідношення використання власних і позичкових коштів, при якому забезпечується найбільш ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності й коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість [38, с 14].

Оцінка ефективності структури та використання капіталу пов'язана з поняттям оптимізації структури капіталу. Раціональність структури капіталу можна оцінити за допомогою показників ефективності структури джерел фінансування, якими виступають коефіцієнти фінансової стійкості та рентабельності. Отже структуру капіталу можна вважати ефективною тоді, коли

забезпечується фінансова стійкість і зростання рентабельності власного капіталу підприємства.

Виділимо показники, за допомогою яких можна оцінити структуру капіталу для обраного підприємства. Ними є показники фінансової стійкості та рентабельності.

За даним табл. 2.7 рентабельність власного капіталу протягом аналізованого періоду складає 3-5%, що є нормою для галузі підприємства, але в умовах нестабільної економічної ситуації в країні існує високий ризик збитковості діяльності.

Оптимальну структуру капіталу можна формувати, виходячи із цілей, які планується досягти у процесі оптимізації. Основними з них можуть бути:

- максимізація рівня фінансової рентабельності;
- мінімізація вартості позикового капіталу;
- мінімізація рівня фінансових ризиків.

Можна зробити висновок, що без позикового капіталу, підприємство стане ще менш рентабельним. Тому керівництво компанії залучає позиковий капітал, зменшуючи тим самим фінансову незалежність, задля того щоб мінімізувати рівень фінансових ризиків.

Модель оптимізації структури капіталу за критерієм рівня фінансових ризиків передбачає диференційований вибір джерел фінансування різних складових активів компанії. При її застосуванні всі активи компанії розподіляються на три групи: необоротні активи; постійна частина оборотних активів, яка є незмінною частиною сукупного розміру оборотних активів, що не залежить від сезонних та інших коливань обсягу операційної діяльності, не пов'язана з формуванням запасів сезонного зберігання, дострокового завезення та цільового призначення; змінна частина оборотних активів пов'язана із сезонним зростанням обсягу реалізації продукції, необхідністю формування в окремі періоди діяльності компанії товарних запасів сезонного зберігання, дострокового завезення й цільового призначення. У складі цієї змінної частини оборотних активів виокремлюють максимальну і середню потребу в них [39].

Оптимальна структура капіталу буде залежати від обраної політики

фінансування активів [40]:

- консервативний підхід до фінансування активів – припускає, що за рахунок власного й довгострокового позичкового капіталу мають фінансуватися необоротні активи, постійна частина оборотних активів і половина змінної частини оборотних активів. Друга половина змінної частини оборотних активів має фінансуватися за рахунок короткострокового позичкового капіталу. Така модель фінансування активів забезпечує високий рівень фінансової стабільності компанії у процесі його розвитку;

- помірний (або компромісний) підхід до фінансування активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позичкового капіталу мають фінансуватися необоротні активи й постійна частина оборотних активів, у той час як за рахунок короткострокового позичкового капіталу – весь обсяг змінної частини оборотних активів. Така модель фінансування активів забезпечує прийнятний рівень фінансової стабільності компанії;

- агресивний підхід до фінансування активів припускає, що за рахунок власного й довгострокового позичкового капіталу мають фінансуватися тільки необоротні активи, тоді як всі оборотні активи мають фінансуватися за рахунок короткострокового позичкового капіталу (за принципом: поточні активи мають відповідати поточним зобов'язанням). Така модель фінансування активів створює серйозні проблеми в забезпеченні платоспроможності й фінансової стабільності компанії, хоча дає змогу здійснювати операційну діяльність із мінімальною потребою у власному капіталі.

Отже, оптимальною структурою капіталу можна вважати таке співвідношення між власним і позиковим капіталом, яке забезпечить оптимальне поєднання ризику і дохідності для підприємства, максимізує ринкову вартість акціонерного товариства, сприяє підвищенню курсу його акцій і забезпечує високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості. На думку більшості науковців, оптимальна частка власного капіталу складає 60% [6, с 291]. Головною умовою формування фінансових ресурсів підприємств за рахунок позикових коштів є залучення капіталу за найменшою вартістю та мінімально допустимим ризиком з метою досягнення максимального прибутку. Основа цього процесу –

оптимізація структури капіталу, яку проводять за багатьма критеріями з метою забезпечення фінансової рівноваги підприємства за високої рентабельності капіталу. Тому, задля підвищення частки власного капіталу та фінансової незалежності, підприємству рекомендується покривати зобов'язання за використання позикового капіталу.

3.3. Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

Захід, який можна запропонувати ТОВ «Інвет УА» для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів – вкладання вільних коштів на депозит у банку. Класифікація депозитів проводиться за різними ознаками. Вони можуть розрізнятися залежно від строку, умов внеску та вилучення коштів, сплати процентів, можливістю отримання пільг за активними операціями з банком тощо.

Депозити до запитання (у світовій банківській практиці її називають трансакційними) – це зобов'язання, що не мають конкретного строку погашення, можуть бути вилучені в будь-який час за першою вимогою вкладника. Ці депозити можуть бути як безпроцентними, так і з виплатою процентів, але, як правило, дуже незначних. [41, с 179].

Депозити на визначений строк (строкові депозити) — найтрадиційніший і, як правило, найдохідніший для клієнта вид депозитних послуг. Це грошові кошти, що зараховуються на депозитні рахунки на жорстко обумовлений термін з виплатою процентів і можуть бути знятими після закінчення терміну або після попереднього повідомлення банку за встановлений період. [42, с 405].

Підприємство ТОВ «Інвет УА» користується послугами наступних банків: АТ «Ощадбанк», АБ «Укргазбанк», АТ «Креді Агріколь Банк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ КБ «ПриватБанк», АТ "ПУМБ". Розглянемо умови надання стандартного виду корпоративного депозиту у кожному з наведених банків.

За результатами 2020 року АТ КБ «Приватбанк» посідає 1 місце за у

рейтингу найприбутковіших банків від НБУ, займає лідируючі позиції у рейтингах найстабільніших банків від порталів «МінФін», «Mind», «Фокус» [43].

Таблиця 3.1.

Умови надання стандартного виду корпоративного депозиту у банках

Назва банку	Строк вкладу	Відсоток по депозиту	Виплата відсотків	Інші характеристики
АТ «Ощадбанк»	1 рік	5%	Щомісячно; щоквартально; щомісячна капіталізація; у день закінчення вкладу	Можливість дострокового розторгнення, без можливості поповнення
АБ «Укргазбанк»	1 рік	7%	Щомісячно або в кінці строку договору	Без можливості поповнення депозиту, можливість дострокового повернення частини депозиту
АТ «Креді Агріколь Банк»	1 рік	5%	Щомісячно або в кінці строку договору	Без можливості поповнення та повернення
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	1 рік	6.5%	Щомісячно	Можливість поповнення депозиту, процентна ставка залежить від суми залишку коштів на рахунку
АТ "ПУМБ"	1 рік	6.4%	Щомісячно, щоквартально, або в кінці терміну дії договору	Без можливості Поповнення та повернення
АТ КБ «ПриватБанк»	1 рік	5.5%	Щомісяця	Без можливості поповнення та повернення

Джерело: складено автором на основі [44], [45], [46], [47], [48].

Крім того, проаналізуємо умови кредитів у даних банках для розуміння доцільності користування їх послугами.

Умови надання корпоративних кредитів у банках

Назва банку	Термін надання кредиту	Сума кредиту	Відсоткова ставка
АТ «Ощадбанк»	До 3 років	До 10 млн грн	від 15,5%
АБ «Укргазбанк»	До 3 років	До 10 млн грн	від 18,9%
АТ «Креді Агріколь Банк»	До 5 років	До 10 млн грн	17%
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	До 5 років	До 30 млн грн	16,2%-16,6%
АТ "ПУМБ"	До 5 років	До 10 млн грн	Від 17%
АТ КБ «ПриватБанк»	До 5 років	До 75% вартості	15,5%-16%

Джерело: складено автором на основі [44], [45], [46], [47], [48], [49].

З проведеного аналізу умов надання кредиту та депозиту у банках бачимо, що найкращі умови надають такі банки як АТ «Райффайзен Банк Аваль» та АТ КБ «ПриватБанк». Дані банки займають високі місця у рейтингах надійності [43].

ТОВ «Інвет УА» купляє продукцію не лише на території України, але й у інших країнах, а отже проводить операції з іноземними валютами. Дані банки надають повний пакет послуг, пов'язаних з операціями в іноземній валюті.

Серед послуг, які пропонують дані банки є доступ до валютних рахунків, договорів (контрактів), можливість отримати проект ЗЕД-договору, використовуючи підготовані шаблони, формування без помилок реквізитів для своїх валютних рахунків (ЗЕД-договорів), контроль граничних строків розрахунків у розрізі місяця та конкретного договору за допомогою «Календаря заборгованостей ЗЕД», створення заявок на купівлю, продаж або конвертацію валюти, надсилання SWIFT-платежів, а також отримання SWIFT-протоколів, можливість створити запит на «Довідки ЗЕД» для надання в митницю або ДФСУ про стан розрахунків на поточну дату, в інші банки – про передачу виручки або митних декларацій тощо [47, 49].

За даними звітності дохід підприємства ТОВ «Інвет УА» у 2020 році складає

87790,0 тис. грн., отже припустимо, що воно має можливість вивільнити близько 10% від прибутку, тобто 8 779 тис. грн та вкласти їх на депозити, розділивши суму на дві рівні частини для мінімізації ризиків.

Враховуючи умови депозитів та умови оподаткування (доходи по депозитах оподатковується податком на прибуток згідно Податкового Кодексу України, ставка складає 18%, та військовим збором, що складає 1,5%), розрахуємо дохід, який очікується підприємством після проведених операцій.

Таблиця 3.3

Дохід від вкладання коштів на депозити

Банк	Сума депозиту	Річна відсоткова ставка, %	Дохід від депозиту за 1 рік, грн.	Дохід після оподаткування, грн.
АТ КБ «ПриватБанк»	4 389 500	5,5%	241 422, 5	194345,112
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	4 389 500	6,5%	263 370, 0	212 012,85
Всього	8 779 000		504792,5	406357,96

Джерело: складено автором

Отже, завдяки вкладанню коштів на депозити, підприємство буде мати змогу отримати додатковий прибуток у розмірі 406357,96 грн. Завдяки впровадженню даного заходу, очікується збільшення фінансових доходів підприємства.

ВИСНОВКИ

Отже, підводячи підсумки, можна зробити наступні висновки.

1. Розкрито економічну сутність фінансових ресурсів підприємства та їх види.

Фінансові ресурси підприємства – це сукупність всіх високоліквідних активів, якими розпоряджається компанія та задовольняє фінансові зобов'язання і розширене відтворення.

Достатність та ефективне використання фінансових ресурсів забезпечує фінансову стійкість підприємства, його платоспроможність, стабілізацію обсягів виробництва, а також можливість його розширення, достатній рівень забезпечення матеріальних ресурсів класифікації фінансових ресурсів підприємства дозволяють вибрати правильне співвідношення між власними і позиковими ресурсами, яке сприятиме зміцненню фінансового стану підприємства.

2. Визначено джерела формування фінансових ресурсів підприємства.

Джерела формування фінансових ресурсів поділяються на дві основні групи – власні та позикові, при формуванні ресурсів підприємства потрібно врахувати велику кількість внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на його функціонування. Усі підприємства залежать від взаємовідносин зі своїми партнерами, попиту на продукцію, тенденцій розвитку галузі, економіки країни та інших незалежних від підприємства чинників. Окрім того, внутрішні фактори, які включають в себе стан основних засобів підприємства та рівень їх механізації, обмеженість виробничої потужності, рівень кваліфікації працюючих та інші, які враховують певні особливості при формуванні величини та структури фінансових ресурсів. Основна роль у фінансуванні підприємства належить все ж таки власним коштам, оскільки саме використання власного капіталу має низку переваг та свідчить про високий рівень фінансової стійкості підприємства.

3. Висвітлено напрями використання фінансових ресурсів підприємства.

Отже, для ефективної не тільки господарської, але й фінансової діяльності підприємства в цілому, кожний суб'єкт господарювання повинен сформулювати

власну стратегію управління фінансами. Також слід зазначити, що якість використання фінансових ресурсів може бути оцінена через ефективність їх використання, при цьому ефективність забезпечується впливом внутрішніх і зовнішніх факторів.

Незважаючи на те, що існує велика кількість фінансових стратегій та різноманітних підходів до визначення ефективності використання фінансових ресурсів оптимальним варіантом формування та використання фінансових ресурсів базується на застосуванні системно-аналітичного підходу до управління фінансами. В основі цього підходу лежить доцільність управлінського рішення, яке визначається ситуацією, що формується під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Досить суттєвою допомогою в управлінні фінансовими ресурсами, зокрема, у частині їх використання у господарській діяльності для підвищення ефективності є інформаційні технології.

4. Надано фінансово - економічну характеристику ТОВ «Інвет УА».

Для дослідження теми дипломної роботи, було обрано ТОВ «Інвет УА», яке являється підприємством оптової торгівлі в Україні» є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки у банківських установах, круглу печатку та штампи із своєю повною назвою, здійснює господарську діяльність від його імені. Підприємство було створено 24.03.2010 р. Основними напрямками діяльності підприємства найближчим часом є: розширення існуючих точок продажу; підвищення ефективності діяльності; розширення асортименту і реалізація нових видів товарів. Майбутні плани збільшення реалізації нових видів товарів та послуг. Планується у подальшому подовження відкриття нових торговельних точок у різних містах України.

5. Оцінено склад фінансових ресурсів підприємства.

Згідно з результатами фінансового аналізу, фінансовий стан підприємства задовільний, підприємство має показники на рівні норми, здатне покрити усі свої поточні зобов'язання. Баланс підприємства ліквідний, а імовірність банкрутства дуже низька. Підприємство працює прибутково, стабільно, а також нарощує не великими темпами прибутку.

Протягом досліджуваного періоду підприємство нарощувало майно, це сталося більшою мірою через збільшення оборотних активів. В свою чергу збільшення оборотних активів, що свідчить про ефективну роботу фінансового відділу з контрагентами.

Показники рентабельності та оборотності капіталу знаходяться на нормальному рівні, та має тенденцію до росту показників протягом досліджуваного періоду.

6. Проаналізовано ефективність використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві ТОВ «Інвет УА» рекомендується запровадити поточне та оперативне фінансове планування, а також виділити вільні кошти на депозит. На сьогоднішній день підприємство працює прибутково щоб забезпечити позиковий капітал, загальною стратегією для підприємства можна рекомендувати збільшення рівня фінансової незалежності шляхом покриття поточної заборгованості, доки кон'юнктура ринку та економічні ситуація в країні не дозволять перейти у фазу розширення з залученням позикового капіталу. Найдієвіших способів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, збільшення прибутковості та зведення до мінімуму ризику банкрутства підприємства є впровадження фінансового планування.

Провівши прогноз фінансових результатів від впроваджених рекомендацій, можна стверджувати, що очікується збільшення прибутку та рентабельності діяльності в прогнозованому періоді

7. Розглянуто заходи щодо вдосконалення формування фінансових ресурсів на підприємстві.

Фінансове планування є однією з головних функцій управління, та формування підприємством, і є результатом впровадження на підприємстві певного плану фінансових заходів. Для оптимізації використання фінансових ресурсів на підприємстві, необхідно розробити поточне та оперативне фінансове планування.

Для впровадження поточного планування застосовується метод

бюджетування, а для ведення оперативного планування – складається платіжний календар. Поточне та оперативне планування дає можливість працівникам фінансових служб підприємства оперативно отримувати дані про платоспроможність компанії, контролювати грошові потоки та є інструментом підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

8. Висвітлено підходи до оптимізації структури джерел фінансових ресурсів підприємства.

Оптимальною структурою капіталу буде залежати від обраної політики фінансування активів: консервативний підхід до фінансування активів – припускає, що за рахунок власного й довгострокового позичкового капіталу мають фінансуватися необоротні активи, постійна частина оборотних активів і половина змінної частини оборотних активів; помірний (або компромісний) підхід до фінансування активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позичкового капіталу мають фінансуватися необоротні активи й постійна частина оборотних активів, у той час як за рахунок короткострокового позичкового капіталу – весь обсяг змінної частини оборотних активів. Така модель фінансування активів забезпечує прийнятний рівень фінансової стабільності компанії; агресивний підхід до фінансування активів припускає, що за рахунок власного й довгострокового позичкового капіталу мають фінансуватися тільки необоротні активи, тоді як всі оборотні активи мають фінансуватися за рахунок короткострокового позичкового капіталу (за принципом: поточні активи мають відповідати поточним зобов'язанням). Така модель фінансування активів створює серйозні проблеми в забезпеченні платоспроможності й фінансової стабільності компанії, хоча дає змогу здійснювати операційну діяльність із мінімальною потребою у власному капіталі.

Отже, оптимальною структурою капіталу можна вважати таке співвідношення між власним і позиковим капіталом, яке забезпечить оптимальне поєднання ризику і дохідності для підприємства, максимізує ринкову вартість акціонерного товариства, забезпечує високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості. Головною умовою формування фінансових ресурсів підприємств за рахунок позикових коштів є залучення капіталу за найменшою

вартістю та мінімально допустимим ризиком з метою досягнення максимального прибутку. Основа цього процесу являється оптимізація структури капіталу, яку проводять за багатьма критеріями з метою забезпечення фінансової рівноваги підприємства за високої рентабельності капіталу. Тому, задля підвищення частки власного капіталу та фінансової незалежності, підприємству рекомендується покривати зобов'язання за використання позикового капіталу.

9. Запропоновано способи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства ТОВ «Інвет УА».

Захід, який можна запропонувати ТОВ «Інвет УА» для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів – вкладання вільних коштів на депозит у банку. Депозити до запитання (у світовій банківській практиці її називають трансакційними) – це зобов'язання, що не мають конкретного строку погашення, можуть бути вилучені в будь-який час за першою вимогою вкладника. З проведеного аналізу умов надання кредиту та депозиту у банках найкращі умови надають такі банки як АТ «Райффайзен Банк Аваль» та АТ КБ «ПриватБанк». Дані банки займають високі місця у рейтингах надійності.

Після дослідження від запропонованого заходу, завдяки вкладанню коштів на депозити, підприємство буде мати змогу отримати додатковий прибуток. Та завдяки цьому, очікується збільшення фінансових доходів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лайко П., Мних М. Фінанси підприємств: підручник для студ. вузів. Київ: Знання України, 2004. 428 с.
2. Василик О. Теорія фінансів: підручник. Київ: НІОС, 2001. 416 с.
3. Поддєрьогін А., Білик М., Буряк Л. та ін. Фінанси підприємств: підручник / за ред. А. Поддєрьогіна. 7-ме вид. Київ: КНЕУ, 2008. 552 с.
4. Павлюк К.В. Фінансові ресурси: Монографія. – К.: “НІОС”, 1997. – 176 с.
5. Загородній, А. Г. Фінансовий словник [Текст] / Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. – [3-є вид., випр. і доп.]. – К.: Знання, КОО, 2000. – 404 с.
6. Азаренкова Г. Фінанси підприємств: Навч. посібник / Г. Азаренкова, Т. Журавель, Р. Михайленко. – К.: Знання-Прес, 2004. – 291 с.
7. Пойда-Носик Н.Н., Грабарчук С.С. Фінансові ресурси підприємства. // Фінанси України, 2003. – №1. – С. 96 – 103.
8. Власова Н., Круглова О., Безгінова Л. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 271 с.
9. Хрущ Н.В. Аналіз та оцінка рівня прибутковості фінансових ресурсів підприємства / Н.В. Хрущ // Економіст, 2009. – № 7. – С. 28–31.
10. Гудзь О. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2007. 578 с.
11. Стецюк П. Теорія та практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2008. 386 с.
12. Бланк І. О. Управління формуванням капіталу / І. О. Бланк – К.: Ельга, 2002. – 512 с.
13. Опарін В. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення. Вісн. Нац. банку України, 2000. № 5. С. 10–11.

14. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: Монографія / Федосов В., Опарін В., Львовчкін С.; За ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2002. – 387 с.

15. ЛІКВІДНІСТЬ //Юридична енциклопедія: [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.] — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998 – 2004. – 672-768 с.

16. Аналіз фінансового стану підприємства. URL <http://www.ekonomikam.com/ecfins-1296-3.html>

17. Аналіз ліквідності балансу. URL - https://pidruchniki.com/88235/menedzhment/analiz_likvidnosti_balansu.

18. Мец, В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства [Текст] : навч. посіб. / В. О. Мец. – К.: Вища шк., 2003. – 278 с.

19. Коробов, М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства [Текст] / М. Я. Коробов. – К.: Знання, 2000. – 294 с.

20. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль:, ТНЕУ, – 2016 – 304 с.

21. Економічні показники діяльності підприємства. URL - <http://ekon.in.ua/ekonomichni-pokazniki-diyalnosti-pidpriyemstva-ta-shlyahi-yih.html>.

22. Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності підприємств промисловості: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 328 с.

23. Гуляєва Н., Сьомко О. Фінансові ресурси підприємств// Фінанси України. 2013. – 460 с.

24. Зятковський І.В. Теоретичні засади фінансів підприємства// Фінанси України. 2001. – 16 с.

25. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 460 с.

26. Шеремет А.Д. Фінанси підприємств / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулін. – М. : Инфра-М, 2006. – 517 с.

27. Аналіз показників ліквідності і платоспроможності підприємства URL:

<https://buklib.net/books/28009/>

28. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансовиху становах : навч. посіб. / Т. О. Ставерська, І. С. Андрющенко. – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2013. – 146 с.

29. Фінансове планування і контроль на підприємстві. URL: https://msn.khnu.km.ua/pluginfile.php/188840/mod_resource/content/1/tem%2013.htm.

30. Методи планування. URL: - https://studme.com.ua/15600610/finansy/metody_planirovaniya.htm.

31. Норматив. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Норматив>.

32. Економіка підприємства: навчальний посібник / [А.В. Шегда та ін. ; за ред. А.В. Шегди]. – Київ. Національний університет ім. Т.Г.Шевченка. – К.: Знання, 2001.- 335 с.

33. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. підручник / О.О. Орлов. – К.: Скарби, 2002. – 336 с.

34. Бюджетування як інструмент управлінського контролю та види бюджетів. URL: https://pidruchniki.com/1367062253306/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/byudzhetuвання_a_kontrol_vitrat_dohodiv_finsanovih_rezultativ_diyalnosti_pidpriyemstva.

35. Кармінський А.М. Упровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах / А.М. Кармінський // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 45-50.

36. Платіжний календар, управління грошовими потоками. URL: <https://www.intalev.ua/ua/services/platezhnyu-kalendar.php>.

37. Шеремет А.Д. Фінанси підприємств: менеджмент і аналіз : навч. пос. для економ. вnz / А.Д. Шеремет. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 536 с.

38. Музиченко А.О. Методи оптимізації структури фінансових ресурсів //Економіка. Фінанси. Право (укр.), 2005. – № 6. – С. 12-16.

39. Характеристика методів регулювання та оптимізації структури капіталу корпорації. URL - <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2927>.

40. Оптимізація структури капіталу акціонерних товариств. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/14101/1/8_4956_Vis_725_Ekonomika.pdf.

41. Шатковська М. С. Управління кредиторською заборгованістю на основі її аналізу. Актуальні соціально-економічні та правові проблеми розвитку України та її регіонів: матеріали X Міжнародного круглого столу, 10 травня 2019 р. відповід. ред. Н.Л. Кусик; ОНУ ім. І. І. Мечникова. Одеса: ОФФССТіК, 2019. С. 177–180.

42. Хохлов М. П., Корнієнко О. С. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства. Економіка та управління підприємствами. 2017. С. 402–407.

43. Офіційний сайт національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

44. Офіційний сайт АТ «Ощадбанк». URL: <https://www.oschadbank.ua/ua/corporate/deposit>

45. Офіційний сайт АБ «Укргазбанк». URL: <https://www.ukrgasbank.com/vip/deposits/>

46. Офіційний сайт «Креді Агріколь Банк». URL: [:https://creditagricole.ua/biznesu](https://creditagricole.ua/biznesu)

47. Офіційний сайт АТ «Райффайзен Банк Аваль». URL: <https://www.aval.ua/privatnim-osobam/depoziti>

48. Офіційний сайт АТ "ПУМБ". URL: <https://b2b.pumb.ua/deposit>

49. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://otp24.privatbank.ua/v2/#!/login>

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "ІНВЕТ УА"	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія	8036100000	за ЄДРПОУ	2019 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	37033670
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля фармацевтичними товарами	за КОПФГ	8036100000
Середня кількість працівників, осіб	19	за КВЕД	240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		46.46
Адреса, телефон	вулиця Метрологічна, буд. 14/Б, м. Київ, 03143		5030464

1. Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	176,2	788,5
первісна вартість	1011	374,1	1 140,3
знос	1012	(197,9)	(351,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	176,2	788,5
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	22 204,4	21 714,9
у тому числі готова продукція	1103	22 189,0	21 585,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 452,9	6 742,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	619,8	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 334,9	1 327,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	102,4	773,3
Витрати майбутніх періодів	1170	10,8	40,5
Інші оборотні активи	1190	12,8	5,3
Усього за розділом II	1195	31 738,0	30 603,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	31 914,2	31 391,9

Колієв В.Р.

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30,0	30,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	17 922,1	21 179,5
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	17 952,1	21 209,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	13 689,5	9 590,0
розрахунками з бюджетом	1620	209,3	416,9
у тому числі з податку на прибуток	1621	201,7	347,7
розрахунками зі страхування	1625	-	14,0
розрахунками з оплати праці	1630	2,4	58,4
Доходи майбутніх періодів	1685	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	31,3	32,9
Усього за розділом III	1695	13 912,5	10 112,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	31 914,2	31 391,9

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	71 485,2	57 842,5
Інші операційні доходи	2120	1 151,3	133,2
Інші доходи	2240	-	13,1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	72 636,5	57 988,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(59 000,8)	(47 892,9)
Інші операційні витрати	2180	(5 946,4)	(4 243,1)
Інші витрати	2270	(2,0)	(0,2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(64 949,2)	(52 136,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	7 687,3	5 852,6
Податок на прибуток	2300	(1 383,7)	(1 053,5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	6 303,6	4 799,1

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

Олена Коваленко

Бородавко Андрій Анатолійович
(ініціали, прізвище)
Коваленко Олена Михайлівна
(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "ІНВЕТ УА"	Дата (рік, місяць, число)	Коди		
Територія	Голосіївський район м. Києва	за ЄДРПОУ	2020	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	37033670		
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля фармацевтичними товарами	за КОПФГ	8036100000		
Середня кількість працівників, осіб	22	за КВЕД	240		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		46.46		
Адреса, телефон	вулиця Метрологічна, буд. 14/Б, м. КИЇВ, 03143		5030464		

1. Баланс на 31 грудня 2019 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	9,4	9,4
накопичена амортизація	1002	(9,4)	(9,4)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	788,5	592,9
первісна вартість	1011	1 131,0	1 238,2
знос	1012	(342,5)	(645,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	788,5	592,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	21 714,9	26 903,5
у тому числі готова продукція	1103	21 585,2	26 809,0
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 742,3	6 796,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 327,1	488,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	773,3	582,8
Витрати майбутніх періодів	1170	40,5	38,1
Інші оборотні активи	1190	5,3	3,9
Усього за розділом II	1195	30 603,4	34 813,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	31 391,9	35 406,1

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30,0	30,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	21 179,5	24 534,5
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	21 209,5	24 564,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	9 590,0	10 103,4
розрахунками з бюджетом	1620	416,9	332,9
у тому числі з податку на прибуток	1621	347,7	271,9
розрахунками зі страхування	1625	14,0	15,8
розрахунками з оплати праці	1630	58,4	66,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	32,9	226,2
Усього за розділом III	1695	10 112,2	10 744,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	31 391,9	35 406,1

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	77 173,0	71 485,2
Інші операційні доходи	2120	1 223,3	1 151,3
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	78 396,3	72 636,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(64 359,8)	(59 000,8)
Інші операційні витрати	2180	(7 684,0)	(5 946,4)
Інші витрати	2270	(8,6)	(2,0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(72 052,4)	(64 949,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	6 343,9	7 687,3
Податок на прибуток	2300	(1 141,9)	(1 383,7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	5 202,0	6 303,6

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

ЕП Бородавко
Андрій

Анатолійович

ЕП Коваленко

Олена

Михайлівна

Бородавко Андрій Анатолійович

(ініціали, прізвище)

Коваленко Олена Михайлівна

(ініціали, прізвище)

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "ІНВЕТ УА"

Територія Голосіївський район м.Києва

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Оптова торгівля фармацевтичними товарами

Середня кількість працівників, осіб 23

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Метрологічна, буд. 14/Б, м. КИІВ, 03143

Дата(рік,місяць,число)

за СДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2021	01	01
		37033670
		8036100000
		240
		46.46

5030464

I. Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	9,4	9,4
накопичена амортизація	1002	(9,4)	(9,4)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	592,9	594,4
первісна вартість	1011	1 238,2	1 510,8
знос	1012	(645,3)	(916,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	592,9	594,4
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	26 903,5	28 462,3
у тому числі готова продукція	1103	26 809,0	28 425,6
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 796,2	6 248,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	488,7	44,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	582,8	2 645,3
Витрати майбутніх періодів	1170	38,1	37,4
Інші оборотні активи	1190	3,9	90,8
Усього за розділом II	1195	34 813,2	37 528,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	35 406,1	38 123,0

Додаток В.1

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30,0	30,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	24 534,5	26 175,3
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	24 564,5	26 205,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	10 103,4	10 151,1
розрахунками з бюджетом	1620	332,9	761,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	271,9	364,6
розрахунками зі страхування	1625	15,8	20,3
розрахунками з оплати праці	1630	66,1	79,8
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	226,2	786,9
Усього за розділом III	1695	10 744,4	11 799,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	35 406,1	38 123,0

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	87 790,0	77 173,0
Інші операційні доходи	2120	253,4	1 223,3
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	88 043,4	78 396,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(71 530,3)	(64 359,8)
Інші операційні витрати	2180	(9 776,7)	(7 684,0)
Інші витрати	2270	(4,2)	(8,6)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(81 311,2)	(72 052,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	6 732,2	6 343,9
Податок на прибуток	2300	(1 211,8)	(1 141,9)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	5 520,4	5 202,0

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

ЕП Бородавко

Андрій

Андрій

Бородавко

ЕП Коваленко

Олена

Михайлівна

Бородавко Андрій Анатолійович

(ініціали, прізвище)

Коваленко Олена Михайлівна

(ініціали, прізвище)